

Народна банка на Република Северна Македонија

ДИРЕКЦИЈА ЗА МОНЕТАРНА ПОЛИТИКА И ИСТРАЖУВАЊЕ

Најнови макроекономски показатели Преглед на тековната состојба

август 2022 година

Најнови макроекономски показатели

Преглед на тековната состојба – влијанија врз монетарната политика

Прегледот на тековната состојба има за цел да даде осврт на најновите макроекономски податоци (мај – јули 2022 година) и споредба со последните макроекономски проекции (април 2022 година). Со тоа ќе се утврди колку соодветствува тековната состојба во економијата со очекуваните движења на варијаблите во последниот циклус проекции. Прегледот е фокусиран на промените на екстерните претпоставки и остварувањата кај домашните варијабли и на тоа како се одразуваат овие промени врз амбиентот за водење на монетарната политика.

Најновите проекции на ММФ за растот на глобалната економија во 2022 и 2023 година се понеповолни во однос на априлските оценки, главно како одраз на послабите остварувања и надолните ревизии на растот за трите најголеми светски економии (САД, Кина и еврозоната). Притоа, **ризиците околу проекциите за глобалниот раст се надолни** и главно се поврзани со војната во Украина и ризикот за целосен прекин на испораките на гас кон Европа, подолготрајното опстојување на високите нивоа на инфлација, затегнувањето на глобалните финансиски услови, појавата на нови бранови на КОВИД-19, евентуално послабиот раст на Кина и посилен геополитички фрагментации со одраз врз глобалната трговија и соработка. Во однос на **еврозоната**, како наш главен трговски партнер, во првата половина од годината економската активност продолжи да закрепнува, а пазарот на труд остана силен, при што стапката на невработеност во јуни се задржа на историски најниското ниво од 6,6%¹. Инфлацијата во еврозоната и понатаму забрзува и во јули достигна 8,9%² на годишна основа, во услови на посилен раст на цените на храната и на базичната инфлација. Со оглед на ваквата инфлациска динамика, на состанокот во јули, по подолг период ЕЦБ ги зголеми каматните стапки за 0,5 п.п. и најави продолжување на трендот на раст. Оттаму, најновите оценки за **странската каматна стапка ЕУРИБОР** со едномесечна рачност се ревидирани нагоре, особено за 2023 година.

Гледано преку одделните квантитативни показатели за надворешното окружување значајни за македонската економија, најновите оценки за **странската ефективна побарувачка** за 2022 и 2023 година се ревидирани надолу во однос на априлските проекции, додека кај **странската ефективна инфлација** се извршени нагорни корекции на оцените за двете години. Од аспект на **девизниот курс евро / САД-долар**, во моментот се очекува значително поголема апрецијација на САД-доларот во 2022 година и помала депрецијација во 2023 година споредено со априлските оценки. **По подолг период на постојани нагорни ревизии, проекциите за цените на дел од примарните производи на светските берзи за 2022 и 2023 година се ревидирани во надолна насока.** И натаму движењата и оцените за цените на примарните производи се исклучително променливи и под силно влијание на случувањата поврзани со руско-украинскиот воен конфликт, што создава голема неизвесност околу нивната идна динамика и ефектите врз домашната економија, пред сè на краток рок.

Најновите показатели од домашната економија упатуваат на макроекономска слика која генерално е во согласност со априлските проекции, но во одделни сегменти видливи се отстапувања, пред сè под влијание на промените во надворешното окружување. Податоците за економскиот раст од 2,4% во првиот квартал, како и оцените за понатамошен раст согласно со високофреквентните податоци за периодот април – јуни 2022 година засега се во согласност со последните очекувања. Ризиците за понатамошниот период остануваат надолни, во услови кога воениот конфликт во Украина, продолжената пандемија и глобалните геополитички тензии делуваат на голема променливост и непредвидливост на надворешните економски и финансиски услови. **Во однос на промените кај потрошувачките цени,**

¹ Се однесува на периодот од 04.1998 година, од кога се објавуваат месечните податоци за стапката на невработеност во еврозоната.

² Се однесува на периодот од 01.1997 година, од кога се објавуваат месечните податоци за стапката на инфлација во еврозоната.

годишната стапка на инфлација во периодот јануари – јули 2022 година изнесува 10,9% и е повисока во однос на последните проекции. Годишната динамика на инфлацијата и натаму главно е одраз на фактори на страната на понудата, односно на порастот на увозните цени на храната и енергијата, вклучително и на домашната цена на електрична енергија која е под влијание на случувањата во глобалниот пазар на енергија. Нивниот подолготраен и посилен раст создава пренесени ефекти и врз цените на останатите производи и услуги. Сепак, во јули годишната стапка на базичната инфлација која ги исклучува цените на храна и енергија се задржа на 6,9%, односно забележа иста стапка како во претходниот месец. Во однос на очекуваните движења за цените на надворешните влезни претпоставки кај проекцијата на инфлацијата, ревизиите се во различни насоки, односно направена е нагорна ревизија на растот на странската ефективна инфлација и на цените на нафтата, додека надолна ревизија е направена кај растот на дел од цените на храната. Сепак, во услови на значителни осцилации во движењето на светските цени на примарните производи, предизвикани главно од војната во Украина и воведените санкции кон Русија, нивното движење е променливо и тешко предвидливо, со што неизвесноста во однос на идните движења на цените е исклучително нагласена.

Нивото на девизните резерви и анализата на показателите за нивната соодветност покажуваат дека тие и понатаму се во сигурната зона. Во вториот квартал од 2022 година трговскиот дефицит е повисок од очекуваниот во априлската проекција, пред сè како резултат на повисокиот раст на увозот, при истовремено подобри остварувања и кај извозната компонента. Податоците за менувачкото работење заклучно со јули 2022 година укажуваат на остварени нето-приливи од приватните трансфери коишто се нешто повисоки од очекуваните за третиот квартал од 2022 година, според априлската проекција. Сепак, расположливите податоци се однесуваат за релативно краток период и не се доволни за изведување попрецизни заклучоци.

Во однос на **движењата во монетарниот сектор**, по стабилизацијата во претходниот месец, вкупните **депозити** во јуни се зголемија за 0,4% на месечна основа. Зголемувањето е одраз на порастот на депозитите на домаќинствата. Од друга страна, депозитите на корпоративниот сектор забележаа незначителен месечен пад, што заедно со мајската умерена позитивна промена упатува на значително стабилизирање на депозитната база на корпоративниот сектор. Имено во првите четири месеци овие депозити се намалуваа, пред сè под влијание на силниот притисок од енергетската криза. Од валутен аспект, зголемување се забележува кај девизните депозити, а умерен раст имаат и вкупните денарски депозити³. На годишна основа, вкупните депозити во јуни 2022 година се повисоки за 1,5%, при проектиран годишен раст за вториот квартал од 3,3%. Слично како и претходните три месеци, и во јуни вкупните **кредити** на приватниот сектор забележаа солиден месечен раст од 1,0%. Кредитите на домаќинствата и на претпријатијата имаат подеднаков придонес кон месечната промена, иако од почетокот на годината кредитирањето на корпоративниот сектор има нешто поголем придонес кон збирниот раст на вкупното кредитирање. Според валутната структура, раст бележат кредитите во странска валута, при поумерен раст и на кредитите во домашна валута. На годишна основа, растот на вкупните кредити во јуни изнесува 10%, при проектиран раст за вториот квартал од 2022 година од 8,7%, согласно со априлската проекција.

Последните макроекономски показатели и очекувања и понатаму создаваат неизвесен макроекономски амбиент за спроведување на монетарната политика. Растот кај домашните цени во периодот јануари - јули од 2022 година е над проектираниот. Увозните цени на храната и енергијата и натаму во најголем дел придонесуваат за домашната инфлација, кои досега растат посилено од очекуваното и ги подгреваат инфлациските очекувања. Натамошна надолна ревизија бележат очекувањата за цените на храната, но сепак неизвесноста од идната динамика на цените на примарните производи на берзите е исклучително нагласена поради

³ Вклучува и депозитни пари.

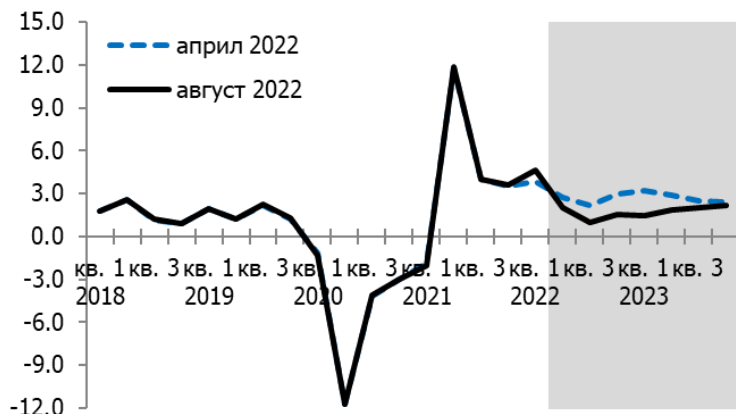
воените случувања во Украина. Во однос на домашната економска активност, остварувањата во првиот квартал од 2022 година се малку подобри од проектираните, а расположливите високофреквентни податоци за економската активност за вториот квартал засега упатуваат на натамошен економски раст. Но, надолните ревизии на странската побарувачка поради ефектите од воениот конфликт во Украина и силниот одраз врз пазарите на примарните производи и синџирите на снабдување ги нагласуваат надолните ризици за растот. Девизните резерви се одржуваат на соодветно ниво и во сигурна зона, со значително намалени притисоци од енергетската криза на девизниот пазар во вториот квартал и значителен прилив на девизи на менувачкиот пазар. Во монетарниот сектор, кредитната активност и натаму е над проекциите, додека динамиката на вкупната депозитна е послаба споредено со очекувањата.

По подолг период, на состанокот во јули ЕЦБ ги зголеми клучните каматни стапки

На состанокот кој се одржа на 21.7.2022 година, ЕЦБ донесе одлука за зголемување на основните каматни стапки - каматните стапки на основните операции за рефинансирање, на расположливите кредити преку ноќ и на расположливите депозити - за по 0,5 п.п., до нивото од 0,5%, 0,75% и 0%, соодветно, со примена од 27 јули 2022 година. Ова претставува прво зголемување на стапките по повеќе од една деценија (поконкретно, од јули 2011 година) и воедно излез од негативната зона. Зголемувањето, кое е повисоко од најавеното на претходниот состанок, има за цел стабилизирање на инфлацијата на среден рок во рамки на таргетот од 2%, согласно со оцените за зголемени нагорни ризици врз ценовната стабилност во еврозоната во следниот период. Покрај овие промени, беше одобрен и новиот инструмент за заштита на трансмисијата (Transmission Protection Instrument - TPI), како дополнителна алатка во постојниот инструментариум, кој ќе се активира во услови на непосакувана пазарна динамика која би ја загрозила монетарната трансмисија, на тој начин придонесувајќи за нејзина поголема ефективност низ сите земји членки на еврозоната. На состанокот ЕЦБ најави натамошна нормализација на монетарната политика, а идната патека на референтната каматна стапка ќе зависи од расположливите економски податоци.

Селектирани макроекономски показатели ¹⁾	2019								2020					2021										2022																
	2016	2017	2018	Ка.1	Ка.2	Ка.3	Ка.4	2019	Ка.1	Ка.2	Ка.3	Ка.4	2020	јан.	фев.	март	Ка.1	апр.	мај	јун.	Ка.2	јул.	авг.	сеп.	Ка.3	окт.	ное.	дек.	Ка.4	2021	јан.	фев.	мар.	Ка.1	апр.	мај	јуни	Ка.2	јули	
I. Реален сектор индикатори																																								
Бруто домашен производ (годишна реален раст) ²⁾	2.8	1.1	2.9	2.8	6.1	4.3	2.5	3.9	-1.3	-16.4	-5.9	-0.8	-6.1				-1.8				13.4				3.0				2.3	4.0				2.4						
Индустриско производство ³⁾																																								
статка на промена (годишна)	3.4	0.2	5.4	8.8	1.1	7.1	-1.3	3.7	-3.7	-25.0	-7.5	-2.3	-9.5	-13.5	-12.2	7.6	-6.1	46.1	16.5	9.5	22.2	-0.6	-1.4	-8.0	-3.5	-4.5	4.7	-4.9	-2.3	1.4	0.7	6.3	3.2	3.5	-3.8	8.5	0.9	1.7		
кумулативна просечна стапка	3.4	0.2	5.4	8.8	4.8	5.6	3.7	3.7	-3.7	-14.6	-12.1	-9.5	-9.5	-13.5	-12.8	-6.1	-6.1	3.7	6.0	6.6	6.6	5.4	4.5	2.9	2.9	1.8	2.1	1.4	1.4	1.4	0.7	3.6	3.5	3.5	1.5	2.9	2.5	2.5		
Инфлација ⁴⁾																																								
ЦПИ Инфлација (годишна) ⁵⁾	-0.2	2.4	0.9	1.2	1.2	0.6	0.0	0.4	0.6	0.5	1.5	2.2	2.3	1.9	1.9	2.1	2.0	2.7	3.0	2.7	2.8	3.4	3.6	3.7	3.5	4.1	4.8	4.9	4.6	4.9	6.7	7.6	8.8	7.7	10.5	11.9	14.5	12.3	16.0	
ЦПИ Инфлација (кумулативна просечна)	-0.2	1.4	1.5	1.2	1.2	1.0	0.8	0.8	0.6	0.5	0.9	1.2	1.2	1.9	1.9	2.0	2.0	2.2	2.3	2.4	2.4	2.5	2.7	2.8	2.8	2.9	3.1	3.2	3.2	3.2	6.7	7.1	7.7	7.7	8.4	9.1	10.0	10.0	10.9	
Базична инфлација (кумулативна просечна)	1.3	2.3	1.5	0.9	0.9	0.8	0.5	0.5	0.7	0.6	0.7	0.9	0.9	1.8	1.7	1.6	1.6	1.6	1.7	1.8	1.8	2.0	2.1	2.2	2.2	2.2	2.3	2.4	2.4	2.4	3.2	3.7	4.2	4.2	4.7	5.1	5.4	5.4	5.6	
Базична инфлација (годишна) ⁶⁾	1.0	2.8	1.4	0.9	1.0	0.6	-0.4	-0.3	0.7	0.5	0.8	1.6	1.9	1.8	1.6	1.5	1.6	1.7	1.8	2.4	2.0	3.0	2.8	2.9	2.9	2.9	3.1	2.9	3.0	2.9	3.2	4.3	5.2	4.2	6.0	6.6	6.9	6.5	6.9	
Работна сила																																								
Стапка на невработеност	23.7	22.4	20.7	17.8	17.5	17.1	16.6	17.3	16.2	16.7	16.5	16.1	16.4				16.0				15.9				15.7				15.2	15.7				14.8						
II. Финансиски сектор индикатори (Централен буџет и буџети на фондови)																																								
Вкупни буџетски приходи	169,356	179,673	188,505	46,042	50,076	50,986	56,718	203,822	46,484	40,923	48,585	53,562	189,554	14,806	16,423	17,667	48,896	19,271	15,726	17,410	52,407	20,190	17,132	19,151	56,473	20,055	19,133	21,057	60,245	218,021	16,767	18,852	21,549	57,168	21,776	16,895	20,587	59,258		
Вкупни буџетски расходи	185,407	196,561	200,071	49,243	53,915	52,085	62,202	217,445	53,895	59,458	58,511	71,557	243,421	18,995	19,176	19,101	57,272	19,242	20,759	21,206	61,207	23,338	22,489	19,538	65,365	18,739	24,399	29,924	73,062	256,906	20,226	22,248	21,363	63,837	19,785	20,653	22,495	62,933		
Буџетско салдо (готовинска основа)	-16,051	-16,888	-11,566	-3,201	-3,839	-1,099	-5,484	-13,623	-7,411	-18,535	-9,926	-17,995	-53,867	-4,189	-2,753	-1,434	-8,376	29	-5,033	-3,796	-8,800	-3,148	-5,357	-387	-8,892	1,316	-5,266	-8,867	-12,817	-38,885	-3,459	-3,396	186	-6,669	1,991	-3,758	-1,908	-3,675		
Буџетско салдо (% од БДП) ⁷⁾	-2.7	-2.7	-1.8	-6.5	-0.6	-0.2	-0.8	-2.0	-1.1	-2.8	-1.5	-2.7	-8.2	-0.6	-0.4	-0.2	-1.2	0.0	-0.7	-0.5	-1.2	-0.4	-0.7	-0.1	-1.2	0.2	-0.7	-1.2	-1.8	-5.4	-0.4	-0.4	0.0	-0.8	0.2	-6.5	-0.2	-0.4		
III. Финансиски индикатори ⁸⁾																																								
Парична маса (М4), годишна стапка на раст	6.2	5.1	11.8	11.7	10.5	10.8	9.3	9.3	8.9	9.8	6.9	6.9	6.9	7.7	8.2	7.9	7.9	7.1	7.0	6.7	6.7	7.1	9.6	8.2	8.2	7.8	7.6	7.0	7.0	7.0	6.5	5.3	2.8	2.8	3.0	1.8	1.4	1.4		
Вкупни кредити, годишна стапка на раст	-0.1	5.4	7.3	9.0	8.1	5.6	6.0	6.0	5.8	6.6	7.3	4.7	4.7	4.6	4.4	5.2	5.2	5.7	5.6	5.1	5.1	5.2	6.4	6.3	6.3	6.7	7.7	8.3	8.3	8.3	8.4	8.9	9.8	9.8	10.0	9.9	10.0	10.0		
Вкупни кредити на население	7.0	9.2	10.3	9.7	9.9	9.5	10.5	10.5	10.1	8.8	9.5	8.0	8.0	7.4	7.1	8.1	8.1	8.9	8.8	8.7	8.7	8.0	7.9	7.5	7.5	7.3	7.7	7.8	7.8	7.8	7.8	7.8	7.9	7.9	7.8	8.0	7.7	7.7		
Вкупни кредити на претпријатија	-5.3	2.3	4.5	6.2	6.4	1.7	1.9	1.9	1.8	4.6	5.2	1.1	1.1	1.6	1.4	2.1	2.1	2.3	2.1	1.2	1.2	2.0	4.5	4.8	4.8	5.6	7.4	8.7	8.7	8.7	9.0	10.0	11.9	11.9	12.3	11.9	12.4	12.4		
Вкупни депозити (со депозитни пари), годишна стапка на раст ⁹⁾	6.1	5.0	12.1	11.9	10.6	11.0	9.0	9.0	7.9	8.4	5.4	5.7	6.1	6.9	7.3	7.3	6.8	7.1	6.7	6.7	6.8	7.1	6.7	8.2	8.2	7.9	7.9	7.5	7.5	7.5	7.5	7.2	5.8	3.2	3.2	3.4	2.1	1.5	1.5	
Вкупни депозити на население	2.5	6.1	9.5	8.7	9.0	9.3	7.9	7.9	8.6	8.7	6.1	4.6	4.6	4.7	5.2	5.2	5.2	4.7	4.8	4.2	4.2	4.3	7.4	6.9	6.9	7.2	7.1	7.1	7.1	7.1	7.1	6.8	6.0	3.9	3.9	4.6	4.5	5.2	5.2	
Вкупни депозити на претпријатија	13.4	2.1	9.5	12.1	10.1	11.1	14.6	14.6	12.5	11.2	8.0	10.1	10.1	12.0	13.7	12.9	12.9	14.3	16.0	16.7	16.7	17.1	20.2	15.6	15.6	13.9	13.7	11.6	11.6	11.6	11.6	11.5	8.3	3.9	3.9	1.7	-1.6	-4.8	-4.8	
Каматни стапки ¹⁰⁾																																								
Каматна стапка на БЗ (крај на месец/квартал/година)																																								
Активни каматни стапки	3.75	3.25	2.50	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	1.75	1.50	1.50	1.50	1.50	1.50	1.50	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.50	1.75	2.00	2.00	2.50
денарски																																								
дејански	7.0	6.6	6.1	5.8	5.7	5.6	5.4	5.6	5.3	5.3	5.1	5.1	5.2	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	4.9	4.9	4.9	4.8	4.8	4.8	4.8	4.8	4.7	4.7	4.7	4.7	4.9	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6		
дејански	5.7	5.3	4.9	4.7	4.7	4.6	4.5	4.6	4.4	4.3	4.3	4.2	4.3	4.2	4.2	4.1	4.2	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1	4.0	4.1	4.1	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	3.9	3.9	3.9		
Пасивни каматни стапки																																								
денарски	2.5	2.2	2.0	2.0	1.9	1.9	1.7	1.9	1.6	1.5	1.4	1.4	1.5	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.2	1.2	1.2	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.2	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0		
дејански	1.0	0.9	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.7	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4		
IV. Надворешен сектор индикатори																																								
Биланс на тековна сметка (во милиони ЕУР)	-275.5	-102.9	-7.12	-175.3	-62.2	165.1	-295.8	-368.3	-155.68	-90.0	-50.6	-69.9	-366.2	29.6	-67.4	-15.1	-53.0	-112.9	-5.4	3.0	-115.3	90.8	-7.6	15.8	99.1	-62.6	-109.3	-174.6	-346.5	-415.7	-10.1	-253.7	-128.7	-392.4						
Биланс на тековна сметка (% од БДП)	-2.9	-1.0	-0.07	-1.6	-0.6	1.5	-2.6	-3.3	-1.45	-0.8	-0.5	-0.6	-3.4	0.3	-0.6	-0.1	-0.5	-1.0	0.0	0.0	-1.0	0.8	-0.1	0.1	0.8	-0.5	-0.9	-1.5	-3.0	-3.5	-0.1	-1.9	-1.0	-2.9						
Трговски биланс (во милиони ЕУР) ⁹⁾	-1,786.2	-1,816.2	-1,811.4	-456.0	-470.7	-433.3	-647.75	-2,007.7	-511.04	-384.3	-390.6	-530.7	-1,816.6	-96.4	-201.4	-231.9	-529.63	-274.6	-206.6	-223.9	-705.1	-218.1	-238.3	-161.2	-617.6	-248.3	-263.8	-351.2	-863.3	-2,715.7	-262.7	-310.9	-324.8	-898.4	-404.6	-315.8	-258.5			
Трговски биланс (% од БДП)	-18.0	-18.1	-16.9	-4.1	-4.2	-3.9	-5.78	-17.9	-4.75	-3.6	-3.6	-4.9	-16.7	-0.8	-1.7	-2.0	-4.5	-2.3	-1.8	-1.9	-6.0	-1.9	-2.0	-1.4	-5.3	-2.1	-2.2	-3.0	-7.4	-23.1	-2.0	-2.3	-2.4	-6.7	-3.0	-2.4	-1.9			
Увоз (во милиони ЕУР)	-6,176.5	-6,834.9	-7,676.3	-1,990.4	-2,096.4	-2,067.2	-2,287.07																																	

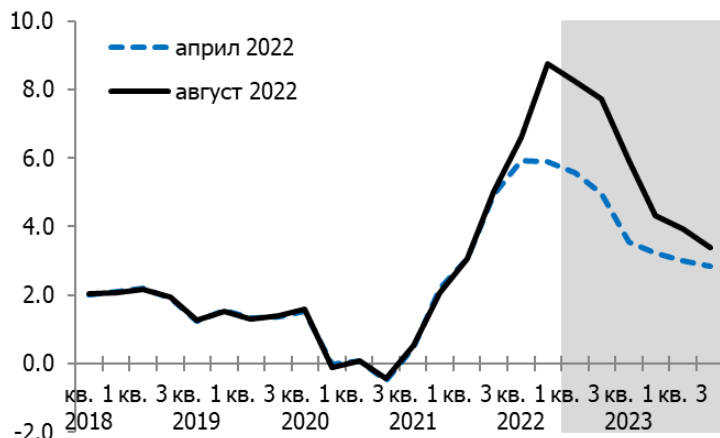
Странска ефективна побарувачка (годишни промени во %)

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

Во најновите проекции, растот на **странската ефективна побарувачка** е ревидиран надолу и се очекува да изнесува 2,3% во 2022 година и 1,9% во 2023 година, наспроти 2,9% и 2,8%, соодветно во април. Ваквите ревизии во најголем дел се резултат на очекувањата за пониска економска активност на Германија⁴.

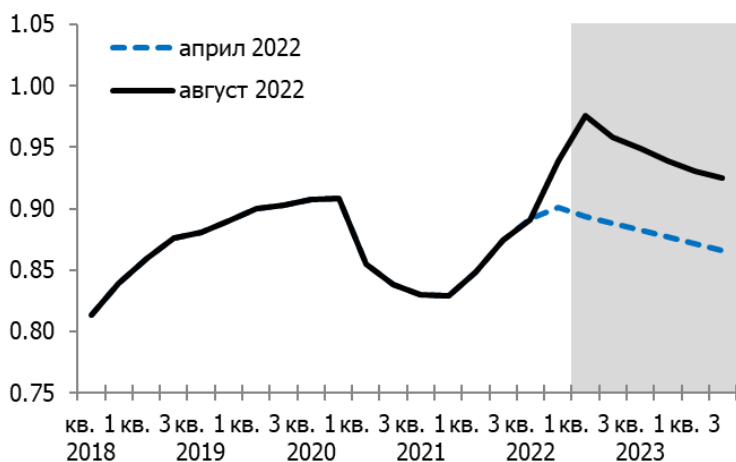
Странска ефективна инфлација (годишни стапки во %)

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

Наспроти тоа, кај **странската инфлација** е извршена нагорна корекција (на 8,1% и 4,5% во 2022 и 2023 година, соодветно, наспроти 5,7% и 3,2% во април), што се должи на очекувањата за повисока инфлација кај сите наши увозни партнери, при што најголем придонес за двете години во просек имаат Германија и Хрватска.

Курс евро/САД-долар

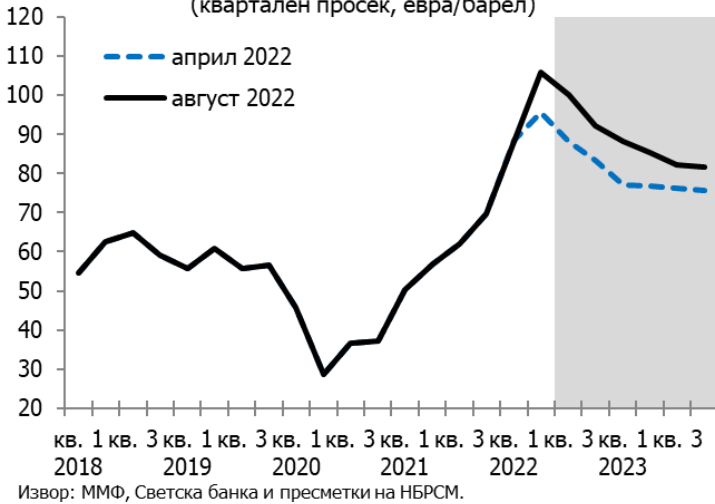

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

Во однос на **девизниот курс евро / САД-долар**, најновите оценки упатуваат на значително поголема апрецијација на САД-доларот во однос на еврото во 2022 година и помала депрецијација во 2023 година, во споредба со проекцијата од април. Ваквите поместувања во најголем дел се одраз на очекувањата за посилно монетарно затегнување од страна на ФЕД во споредба со ЕЦБ и загриженоста околу идното снабдување со гас на Европа.

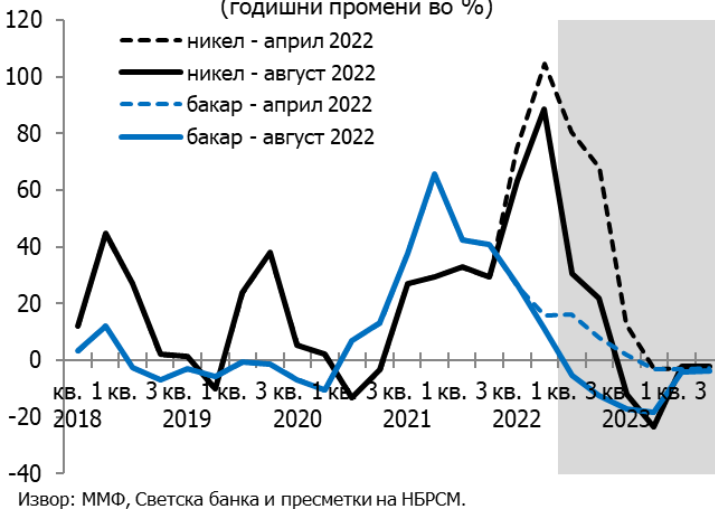
⁴ Проектиран раст на Германија од 1,6% во 2022 и во 2023 година, наспроти 2,5% и 2,6%, соодветно во април.

Нафта „бренд“

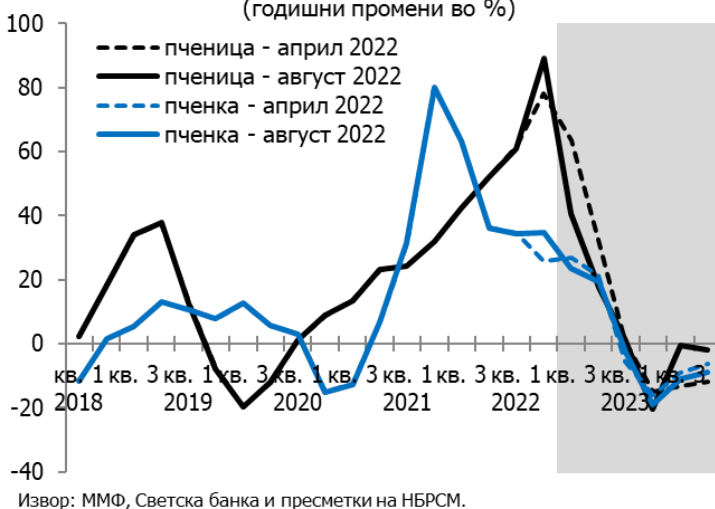
Кај **цената на нафтата⁵** изразена во евра, најновите проекции упатуваат на нагорна ревизија, при што се очекува поголем раст во 2022 година и малку помал пад во 2023 година. Притоа, оцените за јакнење на вредноста на САД-доларот во однос на еврото во поголем дел ги објаснуваат нагорните ревизии.

Цени на никелот и бакарот во евра

Во однос на **цените на металите**, ревизиите се надолни, како резултат на загриженоста околу идната побарувачка од Кина и очекувањата за послаб глобален раст. Притоа, тековно се очекува помал раст на цените на бакарот и никелот во 2022 година во однос на проекцијата од април, како и пад, наместо минимален раст на цената, на никелот и поголем пад кај цената на бакарот во 2023 година.

Цени на пченицата и пченката во евра

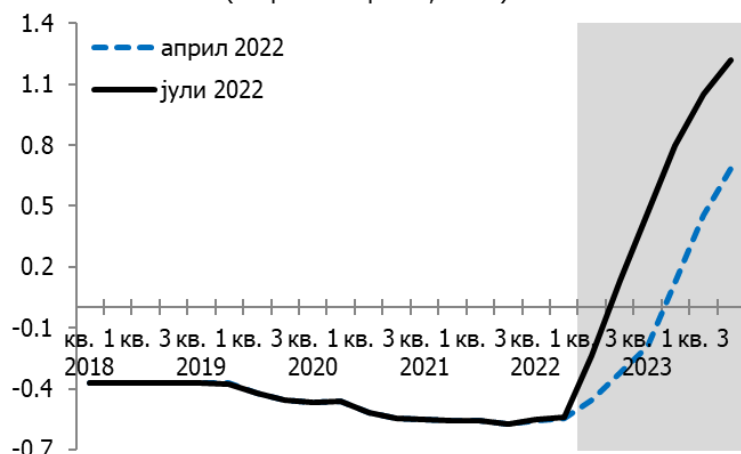

Оцените за растот на **цените на пченката и пченицата** во 2022 се ревидирани претежно во надолна насока во споредба со април. Така, за 2022 година се очекува помал раст кај пченицата и раст со слична големина кај пченката, при поповолни оценки за идното производство, загриженост околу идната побарувачка и подобвени изгледи во однос на снабдувањето од Украина⁶. За 2023 година, и натаму се очекува пад, но помал кај пченицата, а поголем кај пченката во однос на априлските проекции.

⁵ За анализата на цените на нафтата, металите и примарните прехранбени производи се користат разни извештаи на ММФ, Светската банка, ФАО, ОПЕК, ЕЦБ и на специјализирани меѓународни економски портали.

⁶ На 22.7.2022 година, во Истанбул, Турција, Украина и Руската Федерација, потпишаа договор за повторно отворање на украинските пристаништа на Црно Море за да се овозможи извозот на жито, кој беше сопреен заради руската блокада на пристаништата.

Едномесечен Еурибор
(квартален просек, во %)

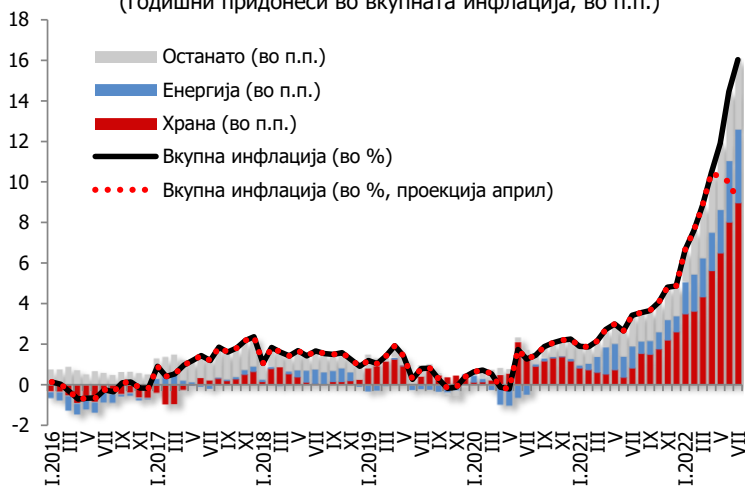

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

Кај едномесечниот Еурибор ревизиите се нагорни за целиот период на проекции, а особено во 2023 година. Така, тековно се очекува дека од четвртиот квартал оваа година тој ќе премине во позитивната зона и за целата 2022 година ќе изнесува -0,23% во просек (-0,47% во април), а во 2023 година ќе достигне 0,87% (0,27% во април). Ваквите движења се во склад со постепената нормализација на монетарната политика од страна на ЕЦБ, којашто на состанокот од јули по подолг период изврши зголемување на каматните стапки за 0,5 п.п..

Стапка на инфлација

(годишни придонеси во вкупната инфлација, во п.п.)

Извор: ДЗС и НБРСМ.

Придонеси кон годишната стапка на инфлацијата (во п.п.)

Извор: ДЗС и НБРСМ.

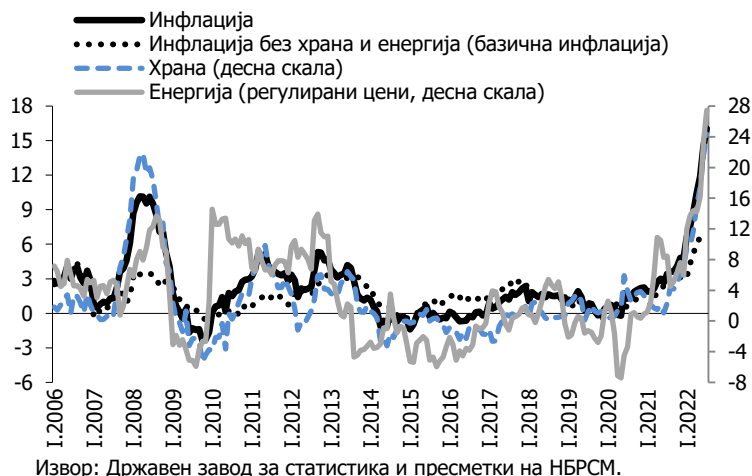
Во јули 2022 година, **домашните потрошувачки цени** се зголемија за 1,9% на месечна основа (2,8% во претходниот месец), како резултат на зголемувањето на цените кај сите три главни компоненти. Притоа, најголем придонес за растот имаат зголемените цени на енергентите, пред сè поради повисоката цена на електричната енергија за домаќинствата⁷. Кај прехранбената компонента, иако се забележува забавување на растот делумно поради изменетиот опсег на државните мерки за ублажување на ценовните притисоци⁸ поврзана со трговските маржи, позначителен раст бележат цените на лебот и житните производи, цените на месото и на цените во категоријата „млеко, сирење и јајца“, а намалување се забележува кај цените на зеленчукот (вообичаен за овој период од годината), кај цените на маслата и кај цените на рибите. Зголемување на месечна основа се забележува и кај базичната компонента на инфлацијата, под влијание на порастот на цените на воздухопловниот транспорт, на зголемените цени на услугите на рестораните и хотелите, како и на повисоките цени на туристичките аранжмани.

Годишната стапка на инфлација изнесува 16% во јули (14,5% во јуни), при произразено забрзување на годишниот раст на цените кај енергетската и прехранбената компонента. Најголем придонес во годишната стапка на инфлација имаат зголемените цени на храната, горивата, како и порастот на

⁷ Согласно со одлуката на Регулаторната комисија за енергетика на РСМ од 29.6.2022 година, цената на електричната енергија за универзалниот снабдувач „ЕВН ХОМЕ“ ДОО Скопје од 1 јули 2022 година се зголемува во просек за 9,9% (ниската тарифа за 8,8%, а високата тарифа во просек за 10,4%). Од 1 јули РКЕ за првпат воведо скалесто тарифирање за потрошувачката во високата тарифа, односно воведо модел со четири блок-тарифи. Во однос на досегашната единствена висока тарифа, цената на електрична енергија за првиот блок е повисока за 5,5%, вториот блок за 10,3%, третиот блок за 18,3% и за четвртиот блок за 138,7%.

⁸ Со Одлуката за посебните услови за трговија на одделни стоки, донесена на 14 јуни 2022 година, Владата на РСМ ја определи највисоката трговска маржа на основните прехранбени производи во трговијата на големо и мало, којашто е со важност до 30 септември 2022 година, со можност да продолжи до крајот на годината доколку условите на пазарот го бараат тоа. Согласно со Одлуката, за бел леб (сечен на парчиња или цел), за бел шеќер и за сончогледово масло за јадење, со исклучок на ладно цеденото масло, се утврдува трговска маржа во висина до 5% во трговијата на големо и до 5% во трговијата на мало, додека за брашното од пченица (тип 400 и тип 500), за макарони и шпaгeти од тврда пченица, за македонскиот бел ориз, за трајното кравјо млеко со масленост од 2,8%, 3,2% и 3,5% и јајцата од кокошка, за сите трговски друштва и трговци поединци кои учествуваат во трговскиот синџир, се утврдува трговска маржа во висина до 10% во трговијата на големо и до 10% во трговијата на мало. Според оваа одлука, за овие производи нема да се пресметуваат оперативни трошоци и не се одобрува рабат и надоместоци коишто трговецот на мало ги наплаќа од трговецот на големо за рекламирање и за изложување на стоките на рафтови во примарните и секундарните позиции.

Инфлација и цени на храната и енергијата (годишни промени, во %)

Странски ефективни* и домашни цени на храна и безалкохолни пијалаци (индекси, 2015=100)

* Ефективните странски цени на храна се добиени како пондериран збир од цените на храната во земјите што се најзначајни трговски партнери на Северна Македонија во доменот на увозот на храна.

Извор: ДЗС, Еуростат и пресметки на НБРСМ.

цената на електричната енергија од почетокот на годината⁹. Годишната стапка на инфлација остварена во јули е над проектираната стапка од априлскиот циклус проекции, во услови на нагорни отстапувања и кај цените на надворешните влезни претпоставки, што укажува на изразена непредвидливост во однос на очекуваната динамика на светските цени на примарните производи. Оттука, отстапувањето е најизразено кај енергетската и прехранбената компонента.

Базичната стапка на инфлација во јули изнесува 1,4% на месечна основа (1% во претходниот месец). На годишна основа, базичната стапка на инфлација изнесува 6,9% (исто како и во претходниот месец), во чии рамки највисок позитивен придонес имаат цените на угостителските услуги, надополнет од цените на безалкохолните пијалаци, тутунот и производите за лична хигиена, а во помал дел и од цените на нетрајните производи за рутинско одржување на домаќинствата и цените на патниот сообраќај.

Во однос на очекуваните движења за цените на надворешните влезни претпоставки кај проекцијата на инфлацијата, ревизиите се во различни насоки, односно направена е нагорна ревизија на растот на странската ефективна инфлација и на цените на нафтата, а надолна ревизија има кај растот на дел од цените на храната (надолна ревизија на цената на пченицата, а мала нагорна ревизија на цената на пченката). Притоа, и понатаму е нагласена високата неизвесност во движењето на светските цени на примарните производи во следниот период, со оглед на неизвесните економски ефекти од актуелниот воен конфликт во Украина и санкциите кон Русија воведени од поголемиот дел од земјите во светот.

⁹ Согласно со одлуките на Регулаторната комисија за енергетика на РСМ, цената на електричната енергија за универзалниот снабдувач „ЕВН ХОМЕ“ ДОО Скопје е зголемена за 9,48% во јануари 2022 година и во просек за 9,9% во јули 2022 година (<https://www.erc.org.mk/>).

Просечна исплатена плата
(годишни стапки, во %)

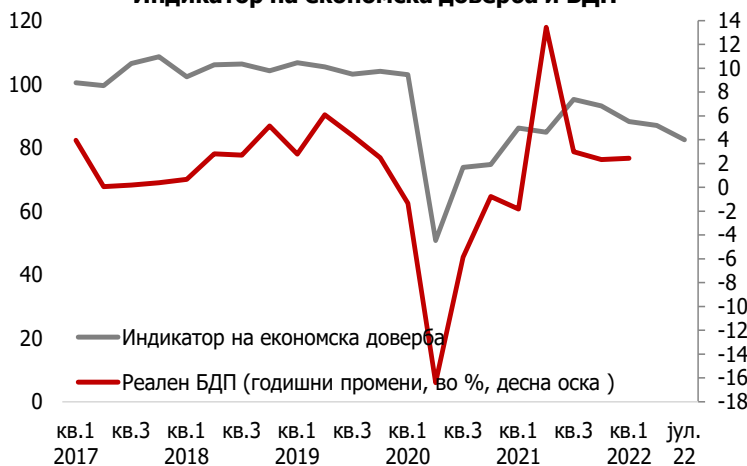
Извор: ДЗС.

Просечна исплатена месечна нето-плата по сектори
(номинални годишни стапки, во %)

Извор: ДЗС.

Индикатор на економска доверба и БДП

Извор: ДЗС и Европска комисија.

Во мај 2022 година, номиналниот годишен раст на просечната нето-плата забави незначително и изнесуваше 9,4% (10,9% во претходниот месец). За годишниот раст на платите и натаму главно придонесува зголемувањето на минималната плата од 18,5% во март 2022 година согласно со последните законски измени¹⁰. Притоа, годишен раст на платите во мај има речиси кај сите дејности¹¹.

При раст на трошоците на животот на годишно ниво, **реалната нето-плата во мај забележа намалување од 2,3% на годишна основа.**

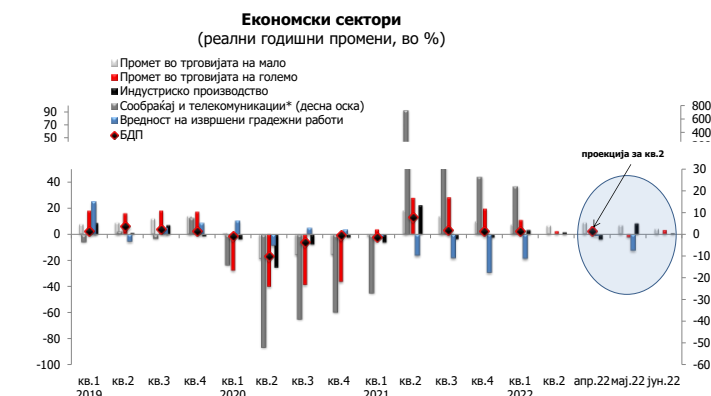
Остварената номинална и реална годишна промена на платите во првите два месеца од вториот квартал од 2022 година засега соодветствува со стапките коишто беа очекувани за вториот квартал во рамките на априлската проекција, но со поумерен интензитет кај номиналната плата.

Високофреквентните податоци на страната на понудата и побарувачката коишто се расположливи за вториот квартал од 2022 година главно упатуваат на натамошен раст на економската активност и во овој период од годината. Кога станува збор за согледувањата на економските субјекти за

¹⁰ Согласно со последните законски измени и дополнувања за раст на минималната плата („Службен весник на РСМ“ бр. 41/22) од март 2022 година беше извршено вонредно зголемување на минималната нето-плата за 2806 денари, согласно со постигнатиот тристран договор помеѓу Владата, синдикатите и работодавачите, каде што државата ќе го субвенционира делот врзан за придонесите (од март 2022 до декември 2022 година во износ 1197 денари за секој месец). Висината на минималната плата во бруто-износ, започнувајќи од март 2022 година до февруари 2023 година изнесува 26.422 денари (претходно 22.146 денари), односно минималната плата во нето-износ изнесува 18.000 денари (претходно 15.194 денари). Исто така, со последните измени и дополнувања е утврдена и нова методологија со која минималната плата ќе се усогласува во следниот период, односно од март 2023 година, односно со порастот за претходната година на просечно исплатената плата во РСМ и индексот на трошоците на живот – 50% од порастот од секој показател, соодветно. Исто така, дефинирано е дека висината на минималната плата, не може да биде пониска од 57% од висината на просечно исплатената нето-плата во РСМ за претходната година.

¹¹ Минимално намалување на платите е забележано единствено кај „дејности на здравствена и социјална заштита“.

состојбата во економијата¹², резултатите од анкетните истражувања за третиот квартал од годината упатуваат на понеповолни согледувања во однос на претходниот квартал, во најголема мера поради натамошниот тек на војната во Украина, која дополнително ги влоши веќе нарушените глобални синџири на снабдување и пазарот на енергија. Сепак, согледувањата на економските субјекти и натаму се поповолни во однос на истиот период од минатата година, што главно упатува на натамошен раст на економијата. За натамошниот период, најновите резултати од анкетните истражувања во јули 2022 година покажуваат неповолни согледувања на состојбата во економијата во споредба со истиот период од 2021 година.

ИНДУСТРИСКО ПРОИЗВОДСТВО И ОСТАНАТИ ЕКОНОМСКИ ДЕЈНОСТИ																	
	2019				2020				2021				2022				
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	апр.	мај	јун
реални годишни промени во %																	
Бруто домашен производ	2.8	6.1	4.3	2.5	-1.3	-16.4	-5.9	-0.8	-1.8	13.4	3.0	2.3	2.4	-	-	-	-
Индустриско производство	8.8	1.1	7.1	-1.3	-3.7	-25.0	-7.5	-2.3	-6.1	22.2	-3.5	-2.3	3.5	1.7	-3.8	8.5	0.9
Извршени градежни работи	15.1	-3.3	3.0	5.3	6.3	-5.1	3.0	2.3	-1.1	-9.6	-10.8	-17.5	-11.1	-	-0.7	-7.3	-
Високоградба	-9.3	5.1	23.7	-1.1	-8.5	-20.4	17.9	-8.6	18.5	5.3	-20.2	-20.9	-26.0	-	-41.0	-4.1	-
Нискоградба	58.3	-8.0	-6.7	11.1	21.3	4.7	-6.2	11.1	-16.1	-16.9	-3.5	-15.2	5.1	-	-22.2	-9.5	-
Промет во трговијата - Вкупно*	13.9	12.8	15.3	15.5	-16.7	-30.6	-26.1	-24.3	0.9	22.5	16.9	10.4	9.7	4.0	7.3	1.9	2.9
Промет во трговијата на мало*	7.6	8.8	12.0	13.8	1.0	-18.6	-15.7	-15.5	-1.3	18.3	13.9	10.0	7.6	6.6	8.9	6.9	4.2
Промет во трговијата на големо*	18.0	16.0	18.1	17.3	-27.8	-40.1	-38.7	-36.3	3.7	27.9	28.4	19.6	11.0	2.4	6.0	-2.3	3.3

*Реалните стапки на раст се пресметани за БРРСН, со делба на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот. Податоците за трговијата во 2020, 2021 и 2022 година се прелиминарни податоци, додека податоците за дејностите во 2020 година се прелиминарни, а за 2021 и 2022 година се прелиминарни.

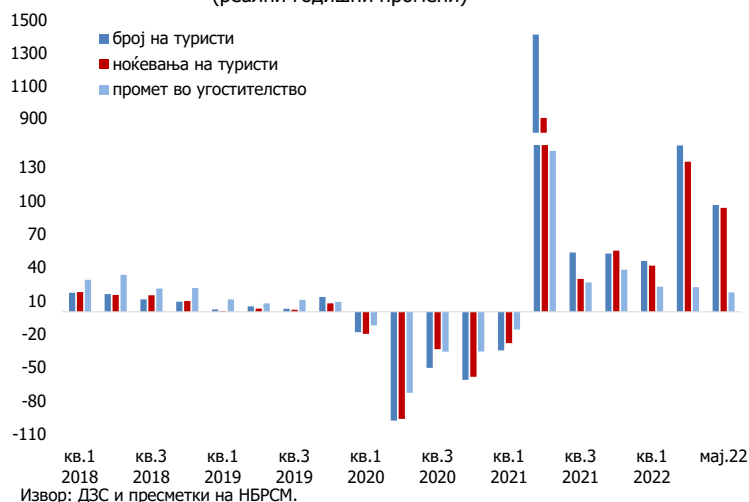
Извор: ДСБ и пресметани на БРРСН.

*Реалните стапки на раст се пресметани од НБРСМ, со делба на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот. Податоците за трговијата во 2020, 2021 и 2022 година се прелиминарни податоци, додека податоците за БДП во 2020 година се прелиминарни, а за БДП во 2021 и 2022 година се проценети.
 Извор: ДЗС и пресметки на НБРСМ.

Во вториот квартал од 2022 година, **прометот во вкупната трговија** продолжува да бележи реален годишен раст, но поумерен во споредба со растот во претходниот квартал, при забавување на растот кај сите три вида трговија (трговија на големо, трговија на мало и трговија со моторни возила).

Во вториот квартал од 2022 година **индустриското производство** забележа реален годишен раст од 1,7%, што претставува мало забавување во однос на растот во претходниот квартал. Растот на индустријата е резултат на позитивниот придонес на енергетскиот сектор, додека преработувачката индустрија и рударството имаат мал негативен придонес. Во рамки на преработувачката индустрија, најголем негативен придонес се забележува кај дел од традиционалните дејности, како што се производството на прехранбени производи, производството на тутунски производи, производството на текстил, како и производството на пијалаци. Исто така, негативен придонес се забележува и кај производството на фабрикувани метални производи, освен машини и опрема, производство на метали, како и кај производството на машини и уреди, делумно поради нарушувањата на глобалните синџири

Индикатори за угостителството
(реални годишни промени)

¹² Се однесува на анкетите што ги спроведе Европската комисија за мерење на економската доверба на субјектите во една економија. Композитниот показател на економска доверба се добива како пондериран просек од показателите на доверба за потрошувачите и показателите на доверба за одделните економски сектори (градежништво, индустрија, трговија на мало и услуги).

на снабдување. Од друга страна, најголем позитивен придонес се забележува кај производството на моторни возила, производството на електрична опрема, како и производството на основни фармацевтски производи и фармацевтски препарати.

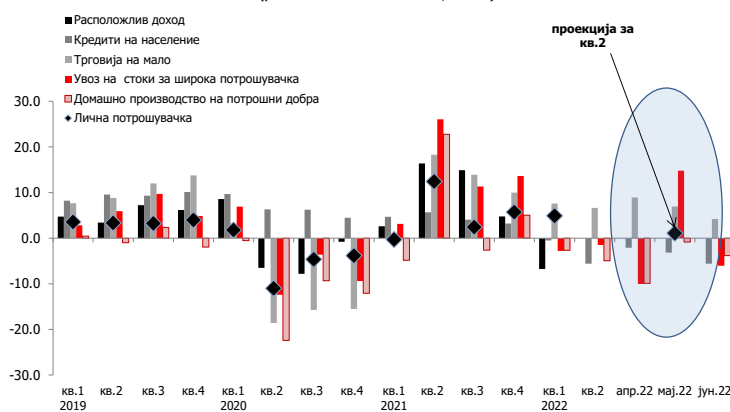
Кај **услугите**, во периодот април - мај се забележуваат високи годишни стапки на раст кај вкупниот број туристи и ноќевањата, значително поголем во однос на растот во претходниот квартал, а висок раст бележи и вкупниот реален промет.

Во периодот април - мај реалниот пад на **вредноста на извршените градежни работи** на годишна основа е поумерен во однос на падот во претходниот квартал, во целост како резултат на растот кај високоградбата, при пад кај нискоградбата.

Расположливите показатели за **агрегатната побарувачка** за вториот квартал на 2022 година се движат во различни насоки, поради што потешко може да се даде прецизна оцена за кварталот. Под влијание на зголемената неизвесност од воениот конфликт во Украина и засилените ценовни притисоци, беа донесени економски мерки за заштита на животниот стандард и ликвидноста на компаниите¹³, а продолжи и нормализацијата на монетарната политика под влијание на сè повисоките инфлациски очекувања.

Од аспект на расположливите податоци за движењата кај **личната потрошувачка**¹⁴ за вториот квартал од 2022 година, кај изворите на финансирање на личната потрошувачка реален годишен пад бележат дел од компонентите на расположливиот доход

Индикатори за движењето на личната потрошувачка
(реални годишни стапки, во %)

Извор: ДЗС и пресметки на НБРСМ.

¹³ Во почетокот на март 2022 година беше донесен пакет од дваесет и шест мерки за заштита на животниот стандард и за ликвидност на компаниите. Меѓу останатото тој вклучува субвенции за пензионерите, директна парична помош за најранливите категории население, потоа мерки за субвенционирање на цената на електричната и топлинската енергија, продолжена примена на повластената стапка на ДДВ од 5% за електрична енергија до крајот на годината, намалување на стапката на ДДВ за основната храна и укинување на царинските стапки, ограничување на трговските маржи и забрана на извозот на одредени прехранбени производи, намалување на акцизата и ДДВ на енергентите и одложување на зелените давачки за деривати. За повеќе, види на следнава [врска](#). Исто така, со Одлуката за посебни услови за трговија на одделни стоки, донесена на 14 јуни 2022 година, беше определена највисоката трговска маржа на основните прехранбени производи во трговијата на големо и мало, којашто е со важност до 30 септември 2022 година, со можност за продолжување до крајот на годината доколку во зависност од условите на пазарот. За повеќе, види на следнава [врска](#).

¹⁴ Податоците за платите се заклучно со мај 2022 година, додека, пак, податоците за кредитите на населението, пензиите, трговијата на мало, домашното производство на потрошни добра, увозот на стоки за широка потрошувачка и бруто-приходите од ДДВ се дадени заклучно со јуни 2022 година.

(пензиите¹⁵ и платите), а реален годишен пад е забележан и кај кредитите на населението. Кај трговијата на мало и бруто-приходите од ДДВ се забележува раст, а кај увозот на стоки за широка потрошувачка се забележува мал пад. Кај домашното производство на потрошни добра е забележан натамошен пад. Што се однесува на показателот за довербата на потрошувачите¹⁶, тој упатува на понеповолни очекувања во вториот квартал од 2022 година во однос на претходниот квартал при понегативни согледувања и очекувања во однос на финансиската и општата економска состојба во земјата и нивните трошења во наредниот период. Показателот за довербата на потрошувачите исто така е понеповолен и во споредба со истиот период од 2021 година. За натамошниот период, показателот за довербата на потрошувачите во јули 2022 година е понеповолен во споредба со истиот период од 2021 година.

Во однос на високофреквентните податоци за **бруто-инвестициите**¹⁷, во вториот квартал од 2022 година повисок раст се забележува кај државните капитални инвестиции, данокот на добивка, како и кај домашното производство на капитални производи. Раст забележа и вкупното индустриско производство, а продолжи и растот кај увозот на средства за работа, но малку поумерено. Во периодот април - мај 2022 година е забележан висок раст на залихите на готови производи, но малку поумерено во споредба со претходниот квартал. Од друга страна, долгорочните кредити на претпријатијата забележаа реален годишен пад, при пад и кај градежништвото но поумерен во споредба со претходните квартали. Што се однесува на показателите на доверба кај индустријата и градежништвото за вториот квартал од 2022 година, тие упатуваат на поповолни движења кај индустријата и речиси исти движења кај градежништвото во однос на претходниот квартал. Во споредба со вториот квартал од

¹⁵ Со исплатата на априлската и мајската пензија преку договорената директна финансиска помош за три месеци согласно со донесениот пакет мерки на Владата, пензија повисока за 1.000 денари добија повеќе од 330 илјади пензионери (https://www.mtsp.gov.mk/april-2022-ns_article-mtsp-vo-tek-etapnata-isplata-na-aprilskite-penzii-so-dopolnitelni-1000-denari-finansiska-poddrshka.nspix и https://www.mtsp.gov.mk/maj-2022-ns_article-mtsp-vo-ponedelnik-pocnuva-isplatata-na-majskite-penzii-so-dopolnitelni-1000-denari-finansiska-poddr.nspix).

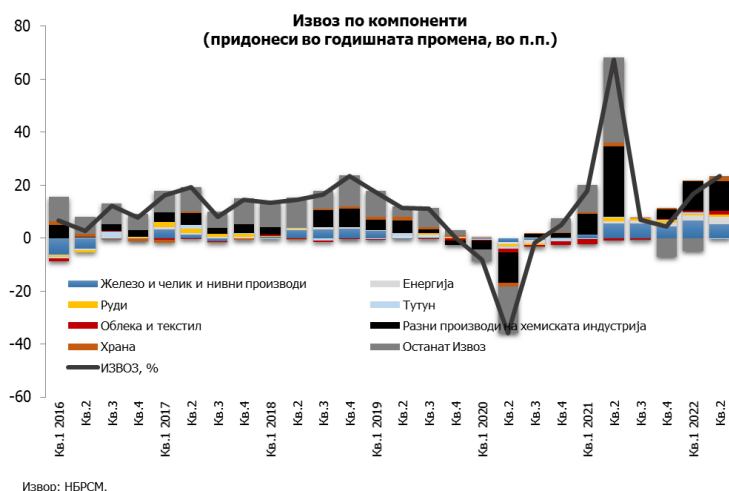
¹⁶ Согласно со анкетите на Европската комисија.

¹⁷ Податоците за извршените градежни работи и залихи на готови производи се заклучно со мај 2022 година, додека, пак, податоците за долгорочните кредити на претпријатијата, државните капитални инвестиции, индустриското производство, увозот на производи за инвестиции и домашното производство на капитални производи се дадени заклучно со јуни 2022 година.

2021 година, показателот за доверба кај индустријата е поповолен, додека кај градежништвото се забележуваат понеповолни оценки. За натамошниот период, оцените на раководителите за деловната активност дадени во јули 2022 година се речиси непроменети кај индустријата во споредба со истиот период од 2021 година, додека кај градежништвото и натаму се забележуваат понеповолни оценки.

Податоците за **надворешнотрговската размена** во вториот квартал од 2022 година упатуваат на проширување на дефицитот на годишна основа, при малку повисок номинален раст на увозот од извозот на стоки.

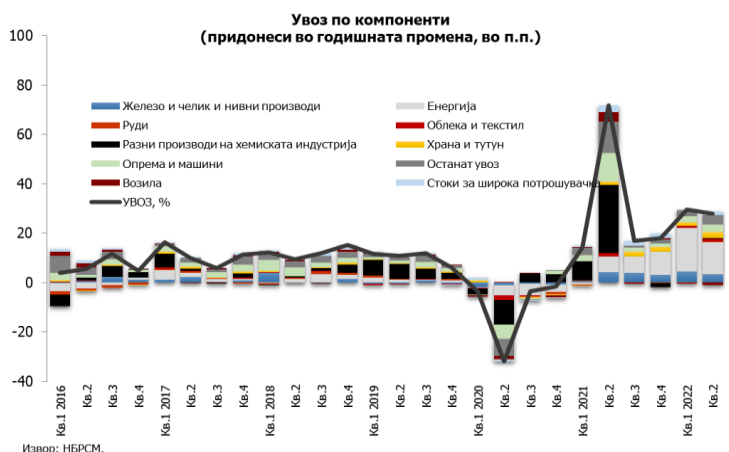
Буџетските остварувања во вториот квартал од 2022 година упатуваат на реален годишен пад на **јавната потрошувачка** во вториот квартал од годината, во услови на пад кај сите нејзини главни категории.

Дефицитот во размената на стоки со странство во второто тримесечје од 2022 година се зголеми за 38,8% на годишна основа, при повисок раст на увозот, во споредба со растот на извозот на стоки. Вкупната надворешнотрговска размена е повисока за 26,1% во однос на истиот период од претходната година, движена од растот на двете компоненти.

Извозот на стоки во второто тримесечје од 2022 година оствари раст од 23,5% на годишна основа, главно како резултат на извозните остварувања на компаниите во странска сопственост од автомобилскиот сектор, како и извозот на металопреработувачката индустрија. Позитивен придонес бележи и извозот на енергија.

Во споредба со априлската проекција, остварувањата кај извозот во второто тримесечје од 2022 година се подобри од очекуваните, главно како резултат на нагорните отстапувања кај останатиот извоз (вклучително и извозот на странските компании од автомобилската индустрија). Позначајно нагорно отстапување се забележува и кај извозот на енергија, наспроти надолното отстапување кај извозот на железото и челикот и извозот на руди.

Увозот на стоки забележа годишен раст од 27,9% во второто тримесечје од 2022 година. Под влијание на високите увозни цени, увозот на енергија има најголем придонес врз растот на вкупниот увоз. Во иста насока делуваа и останатиот увоз (вклучително и сировински увоз на новите компании), увозот на железо и челик и увозот на опрема и машини.

Остварувањата кај увозот на стоки се повисоки од очекувањата за вториот квартал според априлската проекција. Позначителни нагорни отстапувања се забележуваат кај останатиот увоз (вклучително и увозот на странските компании од автомобилската индустрија), увозот на енергија, како и кај увозот на опрема и машини.

Во јуни 2022 година, индексот на РЕДК дефлациониран со трошоците на живот забележа мала апрецијација од 0,4%, додека индексот на РЕДК пресметан со цените на производителите на индустриски производи забележа депрецијација од 6,8%. Имено, релативните трошоци на живот бележат раст од 0,8%, а релативните цени на индустриски производи пад од 6,5% на годишна основа. Истовремено, НЕДК бележи мала депрецијација од 0,4%, што во најголем дел е резултат на апрецијација на руската рубља во однос на домашната валута.

Врз основа на пресметката со пондери засновани врз надворешнотрговската размена без примарни производи, индексот на РЕДК дефлациониран со трошоците на живот во јуни 2022 година забележа апрецијација од 4,4%, додека РЕДК дефлациониран со цените на производителите на индустриски производи депрецира за 4,6%. Притоа, релативните трошоци на живот забележаа раст од 0,6%, додека релативните цени на производителите на индустриски производи забележаа пад од 8,1%. Од друга страна, НЕДК бележи апрецијација од 3,8%, во најголем дел како резултат на депрецијација на турската лира во однос на денарот.

Остварениот нето-откуп на менувачкиот пазар во периодот 01.7.2022 – 31.7.2022 година изнесува 205,9 милиони евра, што претставува зголемување за 26,6% на годишна основа, при посилен раст на понудата од растот на побарувачката на девизи (за 24,3% и 13,4%, соодветно).

Состојбата на бруто девизните резерви на 31.7.2022 година изнесува 3.196,6 милиони евра, што претставува зголемување од 80,4 милиони евра во однос на крајот од вториот квартал. Гледано преку факторите на промена, ова главно произлегува од интервенциите на Народната банка на девизниот пазар, во насока на откуп на девизи.

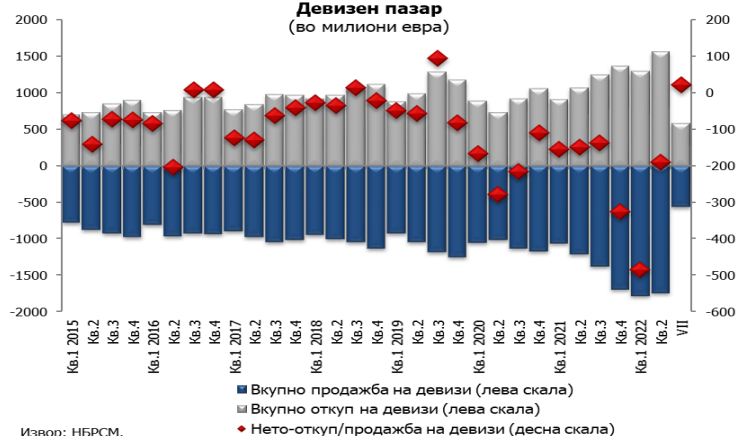

Фактори на промена на девизните резерви во јули 2022 година (во милиони евра)

Извор: НБРСМ.

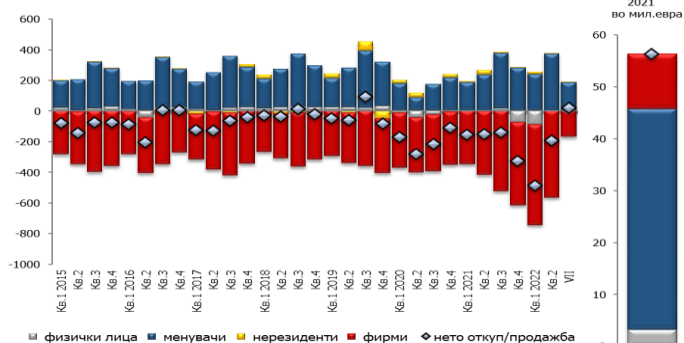
Девизен пазар (во милиони евра)

Извор: НБРСМ.

Во јули 2021 година, на девизниот пазар на банките е остварен нето-откуп на девизи, наспроти остварената нето-продажба во истиот период од минатата година, што се должи на повисокиот раст на понудата, од растот на побарувачката на девизи.

Структура на девизен пазар, (нето откуп/продажба, во милиони евра)

Извор: НБРСМ.

Секторската анализа покажува дека ваквите поместувања во најголем дел произлегуваат од повисокиот нето-откуп кај менувачите, а во помал дел и од пониската нето-продажба кај фирмите.

Монетарни инструменти (состојби на крај на месец, во милиони денари)

Состојбата на монетарните инструменти на крајот на јуни забележа умерено намалување во споредба со претходниот месец, што се должи на намалениот износ на пласмани волагајнички записи¹⁸, при умерено зголемување на пласираните средства на банките во депозити кај Народната банка. Нивото на монетарните инструменти на крајот на јуни е во рамките на проектираното ниво за крајот на вториот квартал на 2022 година¹⁹, при што нето девизната активна на Народната банка е пониска од проекциите, а под проектираното ниво се и вкупните депозити на државата.

Извор: НБРСМ

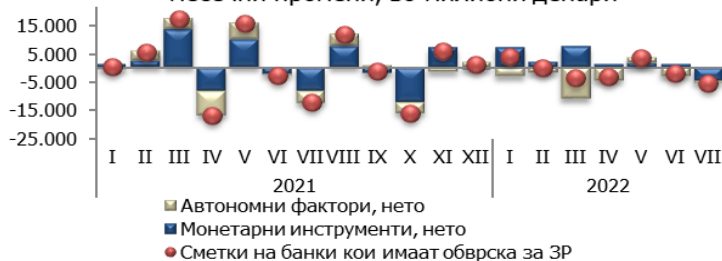
Примарните пари забележаа мало месечно зголемување во јуни, како резултат на зголемувањето на вкупните резерви на банките кај Народната банка, при истовремено мал раст и на готовите пари во оптек. Притоа, состојбата на примарните пари е малку повисока во споредба со проекцијата за крајот на второто тримесечје од 2022 година.

¹⁸ На аукцијата налагајнички записи на Народната банка, која се одржа на 15 јуни 2022 година, беа понуденилагајнички записи во износ од 10.000 милиони денари, а беа продаденилагајнички записи во износ од 6.516 милиони денари, со каматна стапка од 2,0% и рок на достасување од 28 дена.

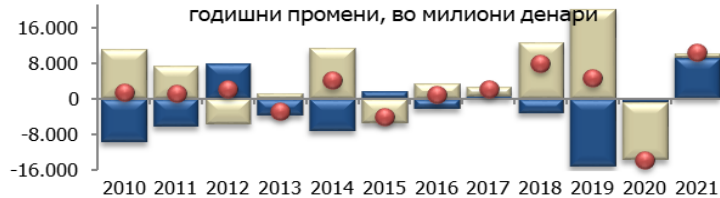
¹⁹ Споредбите на остварувањата се во однос на априлската проекција на Народната банка.

Ликвидност на банки*

месечни промени, во милиони денари

годишни промени, во милиони денари

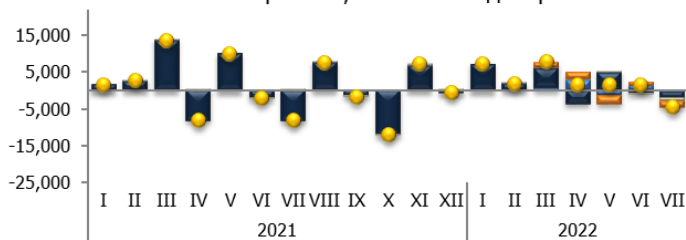
*позитивна промена: креирање ликвидност, негативна промена: повлекување ликвидност.
Извор: НБРСМ.

Според оперативните податоци за тековите на ликвидност, **ликвидноста²⁰ на банкарскиот систем во јули се намали, а намалување е забележано и на збирна основа од почетокот на годината.** Притоа, од почетокот на годината досега автономните фактори придонесоа за намалување на ликвидноста на банкарскиот систем, што во најголем дел беше резултат на девизните интервенции на Народната банка, при помал придонес и од готовите пари во оптек и трансакциите на државата. Од друга страна, монетарните инструменти делуваа во насока на креирање на ликвидност, при што во најголем дел промената произлегува од намалувањето на пласманите на банките во депозити преку ноќ, а во помал дел и од понискиот износ на пласманите во благајнички записи.

²⁰ Податоците се однесуваат на ликвидните средства на банките во денари на сметките во Народна банка.

Монетарни инструменти*

месечни промени, во милиони денари

годишни промени, во милиони денари

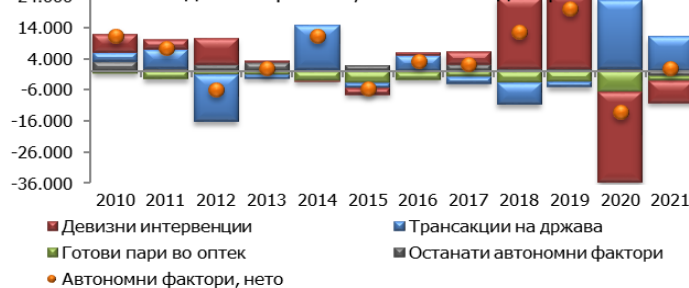
*позитивна промена: креирање ликвидност, негативна промена: повлекување ликвидност.
Извор: НБРСМ.

Автономни фактори*

месечни промени, во милиони денари

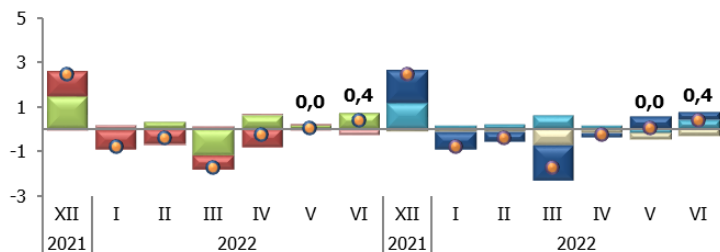
годишни промени, во милиони денари

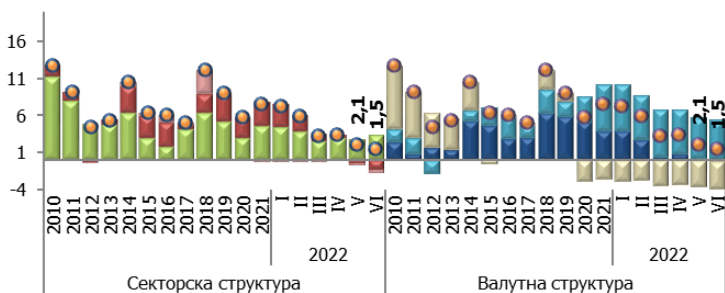
*позитивна промена: креирање ликвидност, негативна промена: повлекување ликвидност.
Извор: НБРСМ.

Вкупни депозити

(придонеси во п.п., месечни промени)

(придонеси во п.п., годишни промени)

- Депозити на останати сектори*
- Депозити во странска валута
- Депозити на претпријатијата
- Депозити, месечни/годишни промени, во %
- Депозити во домашна валута
- Депозитни пари
- Депозити на домаќинствата
- Депозити, годишни промени, во %

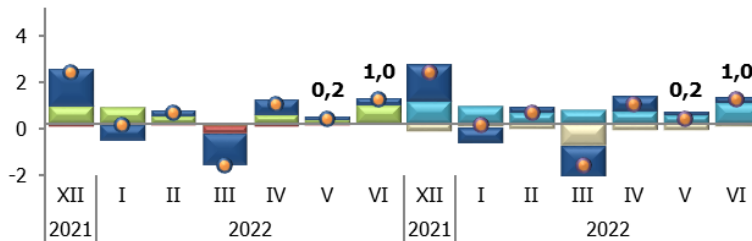
*Во депозитите на останати сектори се опфатени депозитите на останатите финансиски институции, депозитите на локалната самоуправа и депозитите на непрофитните институции кои им служат на домаќинствата кај банките, како и денарските трансферабилни депозити на останатите финансиски институции и на локалната самоуправа кај Народната банка
Извор: НБРСМ.

Вкупните депозити²¹ во финансискиот систем во јуни 2022 година забележаа мало месечно зголемување од 0,4%, по стабилизацијата во претходниот месец. Од секторски аспект, растот во целост произлегува од позитивниот придонес на депозитите на домаќинствата, додека кај депозитите на претпријатијата и останатите сектори се забележува умерено намалување. Од валутен аспект, зголемување се забележува кај депозитните пари и девизните депозити, при пад на денарските депозити. Вкупните депозити во јуни се малку повисоки во однос на крајот на првиот квартал, што е поумерен прираст во однос на очекувано зголемување во вториот квартал од годината, согласно со априлската проекција.

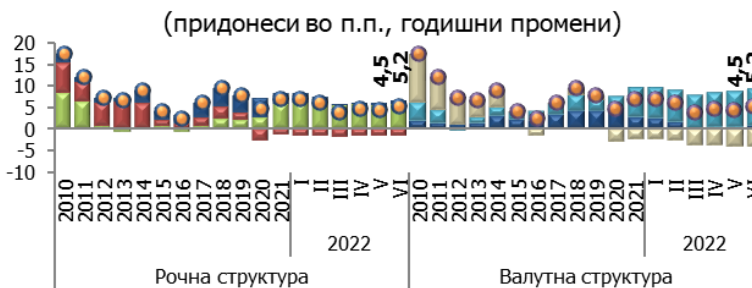
Годишната стапка на раст на вкупните депозити во јуни 2022 година изнесува 1,5% и е поумерена во споредба со проектираната стапка за крајот на вториот квартал од 2022 година (од 3,3%). Од секторски аспект, растот пред сè произлегува од зголемувањето на депозитите на домаќинствата, при мал годишен пад на депозитите на претпријатијата. Од валутен аспект, растот е резултат на депозитите во странска валута, при умерен пад на денарските депозити (вклучително и депозитните пари).

²¹ Податоците се однесуваат на депозитите на недржавниот сектор во банките и штедилниците, средствата на останатите финансиски институции на сметките кај НБРСМ и средствата на единиците на локалната самоуправа на сметките кај НБРСМ. Податоците соодветствуваат со методолошките измени на НБРСМ од јуни 2018 година. Повеќе информации за методолошките измени може да се најдат на следнава врска: http://www.nbrm.mk/monetarna_statistika_i_statistika_na_kamatni_stapki.nspk.

Депозити на домаќинства (придонеси во п.п., месечни промени)

Депозитите на домаќинствата остварија месечен раст од 1,0% во јуни 2022 година, по растот од 0,2% во претходниот месец. Од валутен аспект, раст бележат девизните депозити и депозитните пари, при умерен пад на депозитите во домашна валута. Од рочен аспект, растат краткорочните депозити, при непроменетост на долгорочните депозити. **На годишна основа, растот на депозитите на домаќинствата во јуни достигна 5,2%.**

- Депозитни пари
- Депозити на домаќинствата во домашна валута
- Депозити на домаќинствата во странска валута
- Долгорочни депозити на домаќинствата
- Краткорочни депозити на домаќинствата
- Депозити на домаќинствата, месечни/годишни промени, во %

Извор: НБРСМ.

Денарски депозити на домаќинствата/вкупни депозити

Учеството на денарските депозити (со депозитните пари) во вкупните депозити на домаќинствата на крајот на јуни изнесува 46,5% (46,8% во претходниот месец).

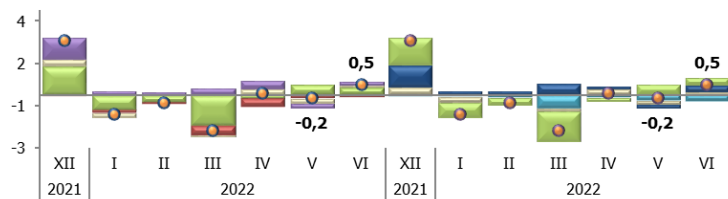

*Вкупните депозити само во банки и штедилници.

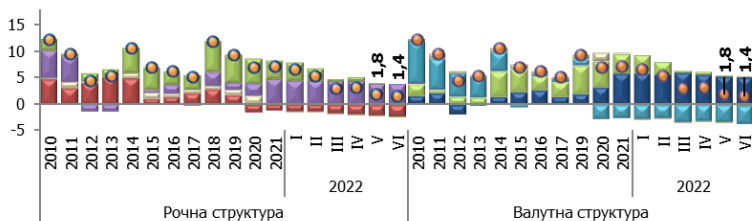
Извор: НБРСМ.

Парична маса М4

(придонеси во п.п., месечни промени)

(придонеси во п.п., годишни промени)

ГПО надвор од депозитни институции
Вкупни краткорочни депозити
Вкупни девизни депозити
М4, годишни промени, во %
Депозитни пари
Вкупни денарски депозити
Вкупни долгорочни депозити

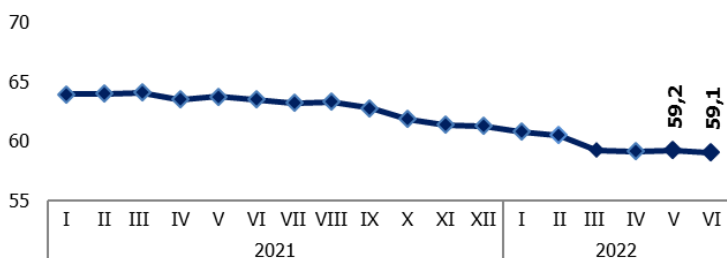
Извор: НБРСМ.

Паричната маса изразена преку најширокиот монетарен агрегат М4 во јуни 2022 година оствари мал месечен раст од 0,5%, по падот од 0,2% во претходниот месец. Зголемувањето произлегува од растот на депозитните пари, при умерен раст и на готовите пари во оптек. Од аспект на рочната структура, раст се забележува кај краткорочните депозити при истовремен пад кај долгорочните депозити. Од валутен аспект, зголемување се забележува кај депозитите во странска валута, при пад кај депозитите во домашна валута.

На годишна основа, паричната маса во јуни 2022 година е повисока за 1,4%, при проектиран годишен раст од 2,9% за вториот квартал од 2022 година.

Учество на М4 денарски дел во вкупна парична маса М4

податоци на крај на месец, во %

податоци на крај на година, во %

Извор: НБРСМ.

Учеството на денарскиот дел во вкупната парична маса М4 на крајот на јуни изнесува 59,1% (59,2% во претходниот месец).

Вкупни кредити

(придонеси во п.п., месечни промени)

(придонеси во п.п., годишни промени)

- Кредити во странска валута
- Кредити во домашна валута
- Кредити на претпријатијата
- Кредити на домаќинствата
- Кредити, месечни/годишни промени, во %
- Кредити, годишни промени, во %

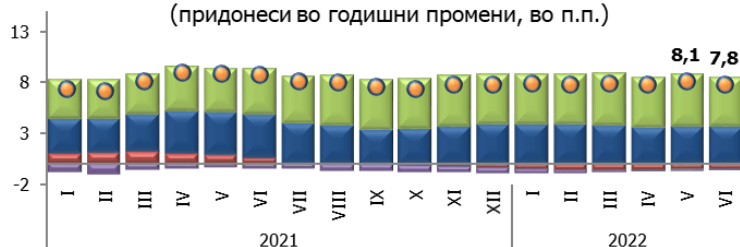
Извор: НБРСМ.

Вкупните кредити во јуни остварија месечен раст од 1,0%. Од секторски аспект, зголемувањето подеднакво е резултат на растот на кредитите на домаќинствата и на претпријатијата. Во однос на валутната структура, растот во најголем дел произлегува од кредитите во странска валута, при поумерен позитивен придонес и на кредитите во домашна валута. На крајот на јуни, прирастот на вкупните кредити на крајот на првиот квартал е над очекуваното зголемување во вториот квартал на 2022 година, согласно априлската проекција.

Годишната стапка на раст на вкупните кредити во мај достигна 10,0%, при проектиран годишен раст од 8,7% за вториот квартал на 2022 година, согласно со априлската проекција. Од секторски аспект, растот во поголем дел произлегува од кредитите на претпријатијата, при позитивен придонес и од кредитите на домаќинствата. Во однос на валутната структура, поголем придонес имаат кредитите во домашна валута, при поумерен позитивен придонес и на кредитите во странска валута (вклучително и денарските кредити со валутна клаузула).

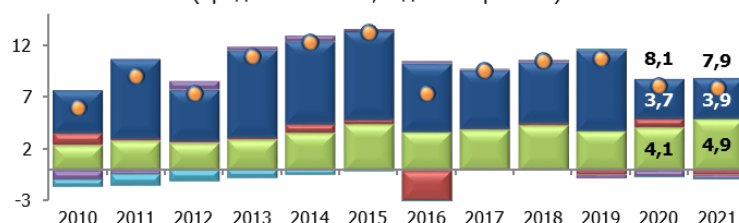
Кредити на домаќинствата*

(придонеси во годишни промени, во п.п.)

- Станбени кредити
- Потрошувачки кредити
- Кредитни картички и негативни салда на тековни сметки
- Автомобилски кредити
- Останати кредити
- Кредити на домаќинствата, годишни промени, во %

(придонеси во п.п., годишни промени)

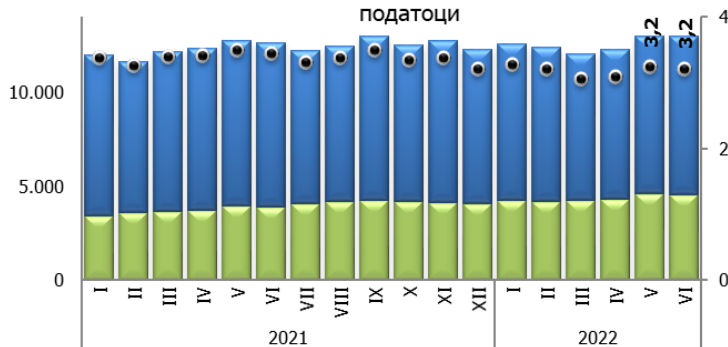
*не се вклучени кредитите на самостојните вршители на дејност со личен труд

Извор: НБРСМ.

Годишниот раст на кредитите на домаќинствата²² во јуни изнесува 7,8%, при што и натаму во поголем дел произлегува од станбените кредити, со солиден позитивен придонес и на потрошувачките кредити.

²² Без кредитите на самостојните вршители на дејност со личен труд.

Сомнителни и спорни побарувања (секторска структура и учество во вкупни кредити) месечни податоци

Учеството на сомнителните и на спорните побарувања во вкупните кредити во јуни се задржа на исто ниво како и во претходниот месец и изнесуваше 3,2%.

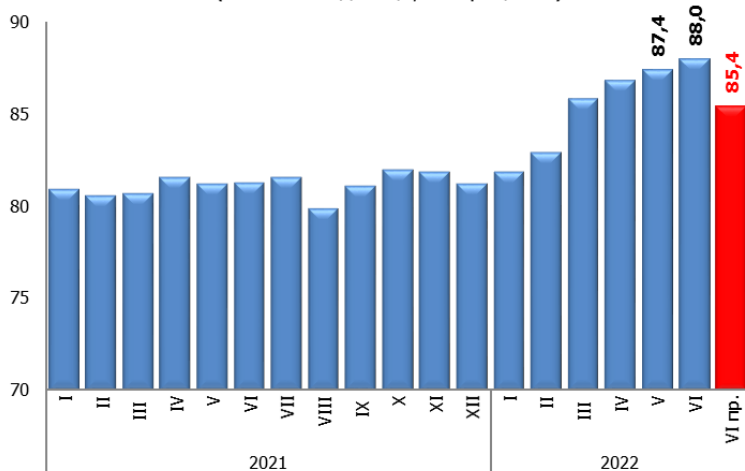
Гледано од аспект на секторската структура, и натаму најголем дел од вкупниот износ на нефункционални кредити произлегува од секторот „претпријатија“, додека учеството на нефункционалните кредити на секторот „домаќинства“ е значително помало.

Годишни податоци

■ Сомнителни и спорни побарувања на претпријатијата во милиони денари, лева скала
 ■ Сомнителни и спорни побарувања на домаќинствата во милиони денари, лева скала
 ● Учество на сомнителните и спорните побарувања во вкупните кредити во %, десна скала
 Извор: НБРСМ.

Сооднос помеѓу вкупните кредити и депозити (месечни податоци, во проценти)

Показателот за искористеноста на депозитниот потенцијал на банките за кредитирање на приватниот сектор во мај изнесува 88,0%, што е повисоко во споредба со проектираната вредност на овој показател за крајот на вториот квартал од 2022 година (85,4%), согласно со априлската проекција.

(Годишни податоци, во проценти)

Извор: НБРСМ.

Каматни стапки на вкупните депозити (месечни податоци, во проценти)

(податоци со крај на година, во проценти)

Извор: НБРСМ

Во јуни 2022 година немаше промени кај каматните стапки на вкупните депозити (денарски и во странска валута)²³, при што каматниот распон се задржа стабилен на нивото од 0,6 п.п.. Кај **новопримените вкупни депозити**²⁴, каматниот распон забележа мал месечен раст и изнесуваше 0,8 п.п., во услови на зголемени каматни стапки на новопримените денарски и девизни депозити за 0,2 п.п. и 0,1 п.п., соодветно.

Каматни стапки на депозитите на домаќинствата (месечни податоци, во проценти)

(податоци со крај на година, во проценти)

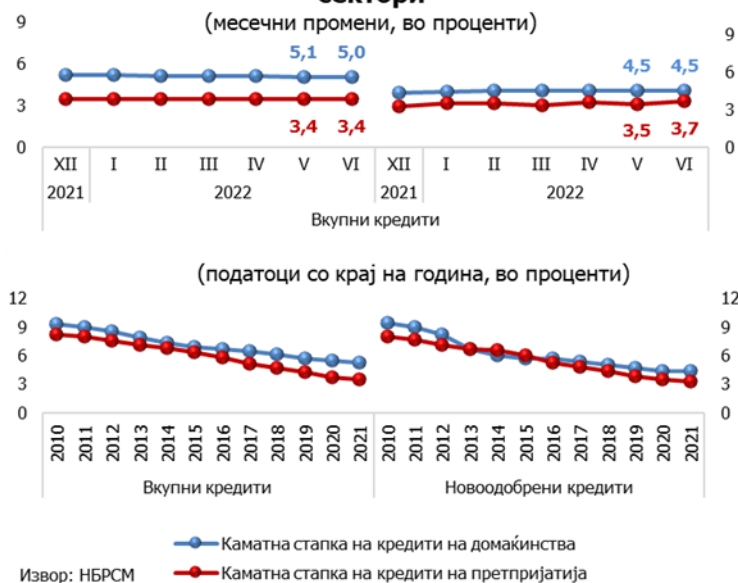
Извор: НБРСМ

Кај **домаќинствата**, распонот меѓу каматните стапки на вкупните денарски и девизни депозити и понатаму изнесува 0,6 п.п., при непроменети каматни стапки на денарските и девизните депозити. **Каматниот распон кај новопримените депозити на домаќинствата** малку се зголеми и изнесува 0,6 п.п., во услови на мало нагорно придвижување на каматните стапки на денарските новопримени депозити.

²³Податоците за каматните стапки се согласно со методолошките измени на НБРСМ од јуни 2018 година. Повеќе информации за методолошките измени може да се најдат на следнава врска: http://www.nbrm.mk/monetarna_statistika_i_statistika_na_kamatni_stapki.nspix.

²⁴Во однос на каматните стапки на новопримените депозити треба да се има предвид дека за нив се карактеристични променливи движења. Променливоста на каматните стапки на новопримените депозити произлегува од фактот што тие се условени од обемот на новопримени депозити (којшто од месец во месец може да се менува) и нивната каматна стапка.

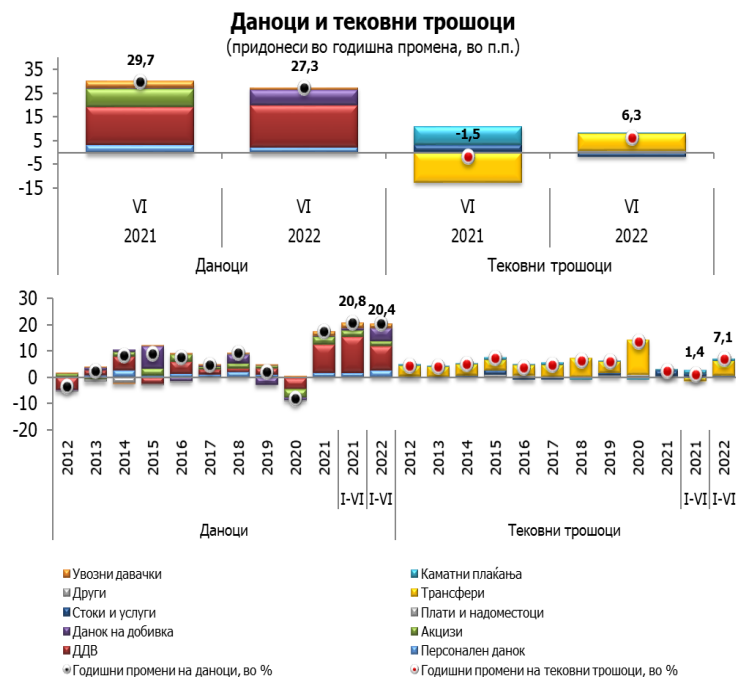
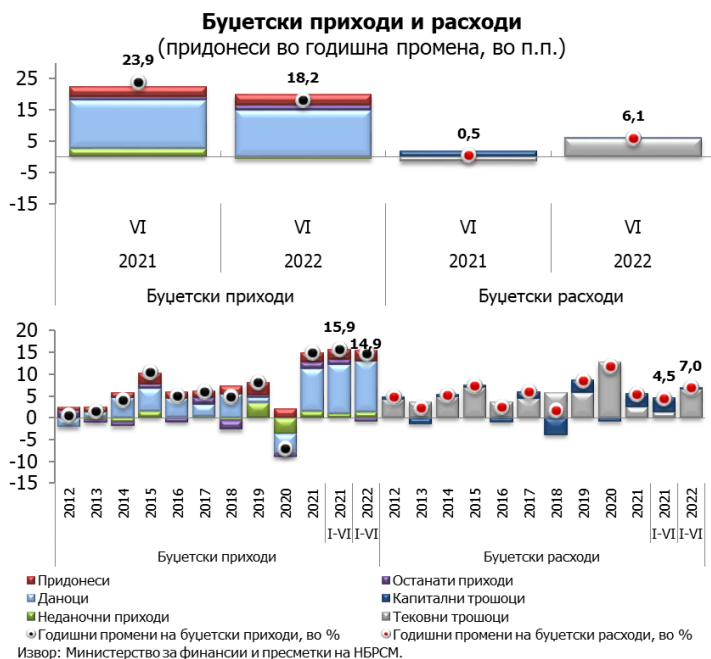
Каматни стапки на вкупните кредити, по сектори

Во јуни 2022 година, каматните стапки на **вкупните кредити на домаќинствата** се намалија за 0,1 п.п и изнесуваат 5,0%, додека каматните стапки на **вкупните кредити на претпријатијата** се задржаа на нивото од 3,4%. Кај **новоодобрените кредити**²⁵, каматните стапки на претпријатијата се зголемија за 0,2 п.п. и изнесуваа 3,7%, при непроменети каматни стапки за кредитите на домаќинствата (4,5%).

²⁵Во однос на каматните стапки на новоодобрените кредити треба да се има предвид дека за нив се карактеристични променливи движења. Променливоста на каматните стапки на новоодобрените кредити произлегува од фактот што тие се условени од обемот на новоодобрените кредити (кој од месец во месец може да се менува) и нивната каматна стапка.

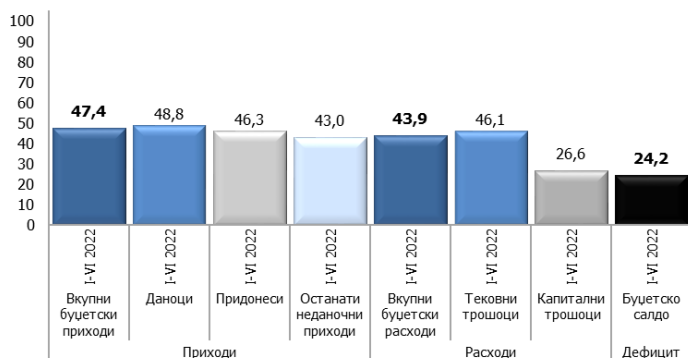
Во јуни 2022 година, во Буџетот на Република Северна Македонија (централниот буџет и буџетите на фондовите) вкупните буџетски приходи и расходи на годишно ниво пораснаа за 18,2% и 6,1%, соодветно. Порастот на буџетските приходи во најголем дел е резултат на растот кај даночните приходи (позитивен придонес од 15,0 п.п.), при помал раст и на приходите од придонеси и останатите приходи²⁶, додека неданочните приходи забележаа мало намалување. Притоа, даночните приходи во јуни беа повисоки за 27,3% на годишна основа, во најголем дел како резултат на повисоките приливи од ДДВ, при помал позитивен придонес и од данокот на добивка и персоналниот данок. Зголемувањето на **буџетските расходи** во јуни 2022 година во целост се должи на тековните трошоци (најмногу на трансферите), при минимално зголемување и на капиталните трошоци.

Во периодот јануари – јуни 2022 година, вкупните буџетски приходи се повисоки за 14,9% во споредба со истиот период од претходната година. Најголем придонес за растот на буџетските приходи имаат повисоките даночни приходи. Од друга страна, вкупните буџетски расходи се повисоки за 7,0%, што во најголем дел е резултат на повисоките тековни трошоци, при минимален позитивен раст и на капиталните трошоци.

²⁶ Останатите приходи вклучуваат капитални приходи, странски донации и приходи од наплатени заеми.

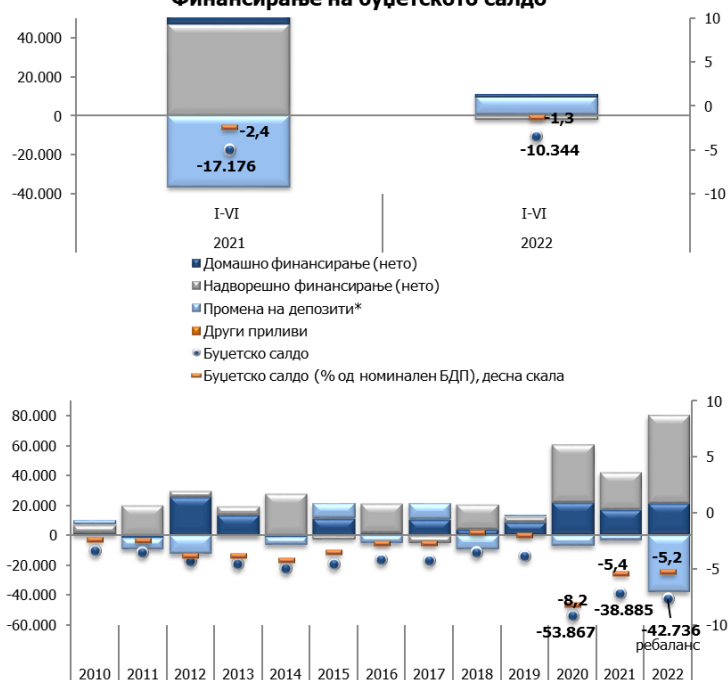
Реализација на Буџетот, по категории (централен Буџет и фондови), во проценти од годишен план*

Извор: Министерство за финансии и пресметки на НБРСМ.

Во споредба со ребалансот на Буџетот²⁷ за 2022 година, остварувањето на буџетските приходи и расходи во периодот јануари - јуни 2022 година изнесуваат 47,4% и 43,9%, соодветно. Остварениот буџетски дефицит во износ од 10.344 милиони денари претставува 24,2% од планираниот дефицит за 2022 година.

Финансирање на буџетското салдо

* Позитивна промена: намалување депозити кај НБРСМ; негативна промена: зголемување депозити кај НБРСМ.

Извор: Министерство за финансии

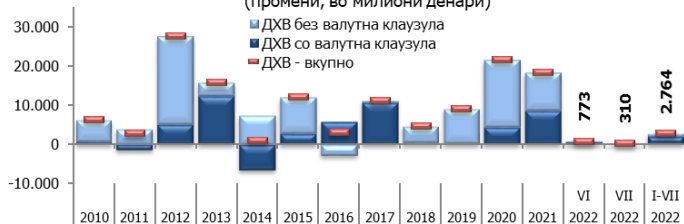
Остварениот буџетски дефицит во периодот јануари - јуни 2022 година во износ од 10.344 милиони денари (или 1,3% од БДП²⁸) во најголем дел е финансиран преку користење на депозитите на државата кај Народната банка, а во помал дел и преку задолжување на државата на домашниот пазар.

²⁷ На 19 јули 2022 година е усвоен ребалансот на буџетот за 2022 година („Службен весник на РСМ“ бр. 164 од 20.7.2022 година).

²⁸ Во рамки на анализата, за номиналниот БДП за 2022 година се користат априлските проекции на Народната банка.

Државни хартии од вредност

(промени, во милиони денари)

(состојби, во милиони денари)

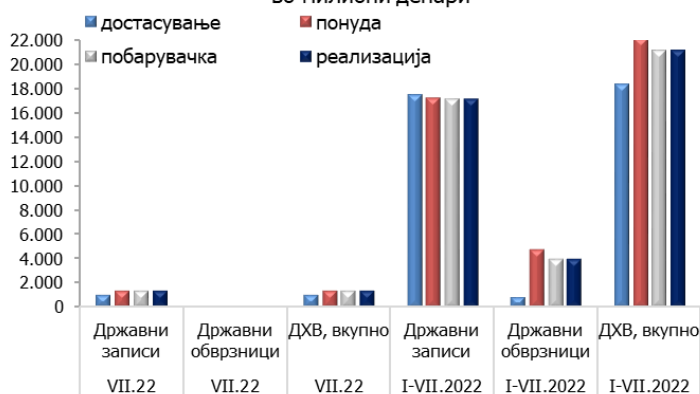

Извор: Министерство за финансии.

Во јули 2022 година, состојбата на издадените државни хартии од вредност²⁹ на примарниот пазар забележа мал раст на месечна основа за 310 милиони денари и на крајот од месецот изнесуваше 149.073 милиони денари. Зголемувањето се должи на растот на дванаесетмесечните државни записи (без валутна клаузула) и на издадените тримесечни државни записи (со валутна клаузула).

Аукции на државни хартии од вредност

во милиони денари

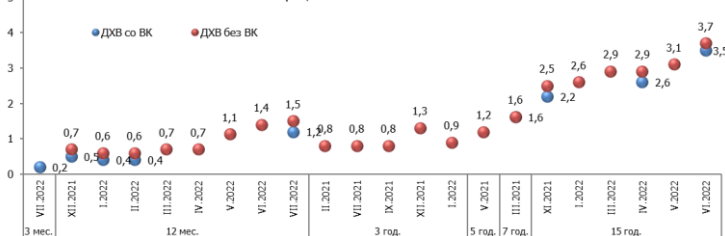

Извор: Министерство за финансии.

Новите емисии на државни хартии од вредност во јули 2022 година беа со рачност од три месеци со валутна клаузула и дванаесет месеци без валутна клаузула. Во јули 2022 година достасаа претходно издадените дванаесетмесечни државни записи (без валутна клаузула).

Каматни стапки на државни хартии од вредност

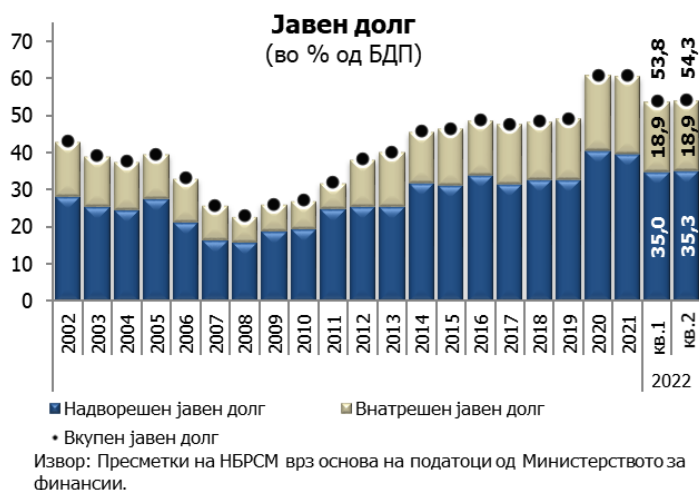
во проценти

Извор: Министерство за финансии.

Во јули, на редовната аукција, Министерството за финансии ги зголеми каматните стапки на новоиздадените тримесечни (со валутна клаузула) и дванаесетмесечни (без валутна клаузула) државни записи на ниво од 0,2% и 1,5%, соодветно.

²⁹За 2022 година, според Буџетот, планирано е нето-домашно задолжување (континуирани државни хартии од вредност) на државата во износ од 22.035 милиони денари, односно раст на состојбата на државни хартии од вредност до ниво од 168.344 милиони денари.

На крајот на вториот квартал од 2022 година, јавниот долг³⁰ изнесува 54,3% од БДП³¹ (53,8% од БДП на крајот на претходниот квартал). Притоа, надворешниот и внатрешниот јавен долг изнесуваат 35,3% и 18,9% од БДП, соодветно. Вкупниот државен долг на крајот на вториот квартал од 2022 годината изнесува 45,8% од БДП, додека долгот на јавните претпријатија (гарантиран и негарантиран)³² на крајот на вториот квартал од годината изнесува 8,5% од БДП.

³⁰Јавниот долг е дефиниран со Законот за јавен долг („Службен весник на РМ“ број 62/2005, 88/2008, 35/2011, 139/2014 и 98/2019) според кој претставува збир на државниот долг и долгот на јавните претпријатија основани од државата или од општините, општините во Градот Скопје и Градот Скопје, како и трговските друштва коишто се во целосна или во претежна сопственост на државата или на општините, општините во Градот Скопје и Градот Скопје.

³¹Во рамките на анализата, за номиналниот БДП за 2022 година, користени се априлските проекции на Народната банка. Поголемата разлика помеѓу остварениот номинален БДП за 2021 година и проектираниот износ на номинален БДП за 2022 година се одразува и во релативните показатели за јавниот долг.

³²Согласно со измените во Законот за јавен долг од мај 2019 година негарантираниот долг на јавните претпријатија и акционерските друштваосновани од државата или од општините, општините во Градот Скопје и Градот Скопје, се пресметува во јавниот долг („Службен весник на РМ“бр. 62/2005, 88/2008, 35/2011, 139/2014 и 98/2019).

Прилог 1: Индикативни категории за личната потрошувачка и бруто-инвестициите

ИНДИКАТИВНИ КАТЕГОРИИ ЗА ЛИЧНАТА ПОТРОШУВАЧКА

	2019				2020				2021				2022				
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	апр.	мај	јун.
	реални годишни промени во %																
Промет во трговија на мало*	7.6	8.8	12.0	13.8	1.0	-18.6	-15.7	-15.5	-1.3	18.3	13.9	10.0	7.6	6.6	8.9	6.9	4.2
Бруто приходи од ДДВ*	3.5	1.4	7.5	6.6	1.8	-20.0	-10.8	-4.2	2.9	36.6	21.1	20.6	29.2	9.5	12.6	10.51	5.6
Увоз на стоки за широка потрошувачка*	2.8	5.9	9.7	4.9	6.9	-12.4	-3.6	-9.4	3.1	26.0	11.3	13.6	-2.8	-1.5	-10.0	14.8	-6.1
Домашно производство на потрошни добра	0.5	-1.0	2.4	-2.0	-0.5	-22.4	-9.3	-12.1	-4.8	22.8	-2.6	5.1	-2.7	-5.0	-9.9	-0.9	-3.8
Кредити на население*	8.2	9.6	9.3	10.1	9.7	6.3	6.2	4.5	4.7	5.7	4.0	3.2	-0.5	-5.6	-2.1	-3.2	-5.6
Просечна нето-плата*	2.2	2.4	3.5	4.2	10.0	4.6	7.0	4.7	2.0	5.7	1.1	0.7	0.0	-	0.3	-2.3	-
Приватни нето-трансфери*	-2.4	-4.9	5.5	2.0	-2.5	-40.0	-36.5	-11.3	12.5	75.9	61.9	17.7	9.3	-	-	-	-
Пензии*	4.1	2.2	3.9	2.1	5.7	6.2	5.3	5.4	2.3	0.3	0.0	-1.8	-3.3	-1.0	-0.2	1.1	-3.7

*реалните стапки на раст се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот.

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРСМ.

ИНДИКАТИВНИ КАТЕГОРИИ ЗА ИНВЕСТИЦИИТЕ

	2019				2020				2021				2022				
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	апр.	мај	јун.
	реални годишни промени во %, освен за СДИ промените на реалните износи се во милиони денари																
Увоз на средства за работа*	2.0	4.8	12.7	6.7	1.0	-34.5	-3.0	4.4	8.8	64.1	6.4	4.6	6.9	5.6	1.4	14.0	1.5
Извршени градежни работи**	15.1	-3.3	3.0	5.3	6.3	-5.1	3.0	2.3	-1.1	-9.6	-10.8	-17.5	-11.1	-	-0.7	-7.3	-
Домашно производство на капитални производи	12.3	-2.9	10.7	7.1	-5.7	-46.0	-9.0	1.0	-7.3	59.6	-24.3	-22.3	0.9	3.3	-5.2	8.7	7.0
Државни капитални инвестиции*	-11.1	62.7	26.3	66.4	23.8	-34.4	26.0	-20.7	166.5	3.7	56.2	9.3	-16.4	25.0	65.2	51.0	-11.1
Директни инвестиции***	-11439.1	-2654.8	5520.0	-7211.3	4087.6	-2397.1	-5793.5	-9353.0	-8141.7	13993.0	2019.5	8856.0	6095.2	-	-	-	-
Долгорочни кредити на претпријатија*	4.9	4.8	2.6	6.4	4.1	8.2	11.5	5.8	7.3	2.5	0.7	3.9	2.2	-2.2	1.5	-0.6	-2.2
Залихи на готови производи	3.6	-10.5	-7.4	14.7	9.0	15.7	2.6	-8.0	2.0	9.7	16.1	12.4	11.5	-	9.8	9.5	-

*реалните стапки на раст се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот.

**реалните стапки на раст се добиени со користење на стапката на раст на дефлаторот на трошоците во градежништвото за нови објекти за домување.

***реалните износи се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните износи со нивото на индексот на потрошувачките цени (база година: 2020=100).

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРСМ.